

Адыгэ мажэ

№ 9 (20273)

2013-рэ илъэс

ГЪУБДЖ
ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 22-рэ

Адыгэ Республикэм и Правительствоэ игъэзет

Урысые Федерацием и Президент и УКАЗ

Урысые Федерацием икъэралыгъо тынхэр
афэгъэшьошэгъэным ехьылагъ

Егъэджен-пуныгъэ ИофымкIэ гъэхьагъэхэр зэришIыгъэхэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу зэрэлажъэрэм афэшI щытхъуцIэу «Урысые Федерацием изаслуженнэ кIэлэгъадж» зыфиорэр ХьакIэмыз Нинэ Зулэ ыпхъум — Адыгэ РеспубликэмкIэ муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Кош-хьэблэ районым» хэхьэрэ къуаджэу ХьакIэмзые имуниципальнэ бюджет учреждениеу «Гурыт еджапIэу N 4-м» икIэлэгъаджэ фэгъэшьошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир ПУТИН
Москва, Кремль
тыгъэгъазэм и 25-рэ, 2012-рэ илъэс
N 1679

Урысые Федерацием и Президент и УКАЗ

Урысые Федерацием икъэралыгъо тынхэр
афэгъэшьошэгъэным ехьылагъ

Псауныгъэм икъэухъумэнкIэ гъэхьагъэхэр зэришIыгъэхэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу Иоф зэришIэрэм афэшI щытхъуцIэу «Урысые Федерацием изаслуженнэ врач» зыфиорэр КъэлэкъуткIэ Казбек Батмызэ ыкIом — Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ республикэ клиникэ сымэдджышым» иврач шхьалэ фэгъэшьошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир ПУТИН
Москва, Кремль
щылэ мазэм и 7, 2013-рэ илъэс
N 4

Урысые Федерацием и Президент и УКАЗ

Урысые Федерацием икъэралыгъо тынхэр
афэгъэшьошэгъэным ехьылагъ

ИофшIэнкIэ гъэхьагъэхэр зэришIыгъэхэм, илъэс 20 хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу зэрэлажъэрэм ыкIи общественнэ ИофшIэным чанэу зэрэлажъэрэм афэшI тамыгъэу «ЕиолIэнчъэу къэралыгъо къулыкъур зэригъэцакIэрэм фэшI» зыфиорэр ЦуамыкIэ Светланэ Масхъудэ ыпхъум — Адыгэ Республикэм и ЛIышхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет-рэ я Администрации протоколхэмкIэ иотдел ипашэ, къэбархэмрэ документхэмрэ аIэклэзыгъэхьэрэ ГъэорышIапIэм ипашэ игуадзэ фэгъэшьошэгъэнэу.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир ПУТИН
Москва, Кремль
щылэ мазэм и 14, 2013-рэ илъэс
N 26

Адыгэ Республикэм и ЛIышхъэ и УКАЗ

С.В. Митусовым щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфиорэр фэгъэшьошэгъэным ехьылагъ

Хабзэм игъэпытэнкIэ гъэхьагъэхэр зэриIэхэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфиорэр Митусов Сергей Валерий ыкIом — Адыгэ Республикэм и Прокурор иIэпыIэгъу шхьалэ, юстициемкIэ советникым фэгъэшьошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и ЛIышхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан кь. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 14, 2013-рэ илъэс
N 2

Язэпхыныгъэ агъэпытэшт

Адыгэ Республикэм и ЛIышхъэу ТхьакIушынэ Аслъан АР-м и Общественнэ палатэ итхьаматэу МэщбэшIэ Исхьакъ, ащ игуадзэхэу Ацумыжэ Казбекрэ Анна Крюковамрэ, мыщ епхыгъэ комиссиеу зэхашагъэм ипашэу Устэ Руслъан тыгъуасэ ИофшIэгъу зэлукIэгъу адырилагъ. ИофшIабзэм хэлэ-жъагъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Муратрэ АР-м и ЛIышхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашэу Владислав Федоровымрэ.

Адыгеим ипашэ зэлукIэм пэублэ псалтэ къынцишIыгъэ, республикэм щызэхашэгъэ Общественнэ палатэм мэхьанэшхо зэриIэр, цIыфхэр зыгъэгумэкIырэ Иофыгъохэм язэшIохын ар чанэу зэрэлажъэрэр, ащкIэ ащ хэтхэм зэкIэми инэу зэрафэрэр къыхигъэщыгъ. Палатэм тапэкIи иИофшIэн шIуагъэ къытэу зехищэным фэшI республикэм игъэцэкIэкIо хэбзэ къулыкъухэр ИэпыIэгъу зэрэфэхъунхэ альэкIышт лъэныкъохэм, гумэкIыгъоу, щыкIагъэу щылэхэм АР-м и ЛIышхъэ акIэупчIагъ.

МэщбэшIэ Исхьакъ къызэри-ИуагъэмкIэ, Общественнэ палатэм илъэсиплI фэдиз хъугъэу ИофэшIэ, ащ нэбгырэ 30 хэт. А уахь-

тэм къыкIоцI комиссии 5, лъэныкъо зэфэшхьафхэм афэгъэ-зэгъэ советыр зэхашагъэх. Непэ обществэр нахь зыгъэгумэкIырэ псэупIэ-коммунальнэ хьызмэ-тым, гъэсэнныгъэм, псауныгъэр къэухъумэгъэным япхыгъэ Иофыгъохэм палатэм хэтхэр атегу-щылэх, ахэм язэфэхьысыжъхэр, яеплтыкIэхэр АР-м и Правительство лъагъэлэсых. ЩыкIагъэу ялэхэм ащыцIэу къыгъэнэфагъэхэр Иоф зыщашIэшт кабинет гъэнэ-фагъэ зэрямыIэр, Иофыгъоу къэуцухэрэм язэшIохынкIэ ИэпыIэгъу къафэхъун зылгъэкIышт юристрэ компьютерым хэшIыкI фызылэ ИофышIэрэ зэрэщымылэхэр, нэмыкIэхэри.

Илъэс заулэу Иоф зашIэрэм

къыкIоцI шэпхъэ-правовой базэ гъэнэфагъэ зэхашагъэу зэралтэ-кIыгъэр, граждан обществэм иуцун ялахьышIу зэрэлажъэ-хьагъэр Ацумыжэ Казбек ип-салтэ къышхыгъэщыгъ. Ау тапэкIэ палатэм ипшъэрылхэр щытхъу хэлэу ыгъэцэкIэнхэм фэшI гумэкIыгъоу, щыкIагъэу къэуцухэрэр дэгъэзыжыгъэнхэ фаеу ылытагъ.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэм къызэралуагъэмкIэ, Общественнэ палатэм хэтхэм яИофшIэн пIалтэ шIэхэу аухышт. Ащ къыхэкIыкIэ ащ пэцэныгъэ дызыхьаштхэри, хэтыштхэри икIэрыкIэу агъэнэфжынынхэ ыкIи хадзыжынынхэ фае.

— Амалэу щылэмкIэ ИэпыIэгъу тыкъышгуфэхъушт, ау зэкIэмэ анахь шхьалэр палатэм ыпашхъэ ит зэхэщэн Иофыгъохэм язэшIохын шгуэдэлжъэныр ары, — къылуагъ ТхьакIушынэ Аслъан ИофшIабзэм зэфэхьысыжъхэр къыфишIыгъ. — Непэрэ зэхэсыгъом хэлэжъэгъэ нэбгыриплIым япшъэрылхэр зэрагъэ-цакIэрэм инэу сегъэразэ, ащ фэшI ахэр яIэнатIэхэм къалунэ-жынынхэу сыфай. Ащ дакIоу республикэм ис цIыфхэм ящылэкIэ-псэукIэ нахьышIу шIыгъэным тапэкIи тызэгъусэу тыдэлэжъэнэу, тизэпхыныгъэ дгъэпытэнэу сышэгугъы.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ПсэупIэмкIэ хэхъоныгъэшху

Мыекъопэ районым ит станицэу Кужорскэм щашIыгъэ фельдшер-мамыку пунктым икызыэлухын фэгъэ-хьыгъэ мэфэкI зэхашэу тыгъуасэ щылагъэм хэлэ-жъагъ Адыгэ Республикэм и ЛIышхъэу ТхьакIушынэ Аслъан. Федеральнэ программэу «Къуаджэм хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэныр» зыфиорэм мыр къыды-хэлъытагъэу щытыгъ, псэуалтэм ишIын зэкIэмкIи сомэ миллиони 5,6-рэ фэдиз пэлуагъэхьагъ.

МэфэкI зэхашэм республикэм и ЛIышхъэ пэублэ псалтэ къынцишIыгъэ, станицэм щыпсэурэ цIыфхэм, медицинэм иИофышIэхэм игуапэу къафэгугъуагъ ыкIи цэхэм зыщIэгъэхэрэ кабинет гъэпсыгъэным пае сомэ мин 320-рэ шIухьафтынэу афишIыгъ.

— Адыгеим ит псэупIэ пэпчъ социальнэ мэхьанэ зилэ псэуалтэ-хэр адэтынхэ фае, анахъу медицинэм епхыгъэхэр. А пшъэрылхэр гъэцэкIэгъэным пае мы аужырэ илъэсхэм зэшIотхыгъэр макIэп, 2010-рэ илъэсым къы-

сегъэжъагъэу мыщ фэдэ пункт 16 тшIыгъэ, илъэсэу тызыхэтым джыри 5 дгъэпсынэу тэгъэнафэ. Амалэу щылэмкIэ тапэкIи тыкъыжъуделэшт, цIыфхэм ящылэкIэгъэ медицинэ ИэпыIэгъур шэпхъэшIухэм адиштэным тыналэ тедгъэтышт, — къылуагъ ТхьакIушынэ Аслъан станицэм щыпсэухэрэм закыфигъазэзэ.

Станицэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэкI зэхашэу илъэскIэ узэкIэлэбжъымэ щылагъэм АР-м и ЛIышхъэ къышхыгушIэгъэ, мыщ фэдэ учреждение цIыфхэм зэрафишIыштыр къарилогъагъ

ыкIи ылуагъэр ыгъэцэкIэжыгъ. Ащ фэшI станицэм щыпсэухэрэр къызэрэфэрэзэхэр къалуагъ муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Мыекъопэ районым» иадминистрации ипашэу Евгений Ковалевым, Кужорскэм дэс ветеранхэм я Совет итхьаматэу Николай Новочихиным, нэмыкIэхэми. Джащ фэдэу АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу ИэпыIэгъу къафэхъугъэ МэрэтыкIэу Рустем гушIэ дэхабэ пагъохыгъ.

Аужырэ шапхъэхэм адиштэу ашIыгъэ фельдшер-мамыку пункт-ыр мэфэкI шIыкIэм тетэу нэужым къызыIуахыгъ. Ар зэрэзэ-тырагъэлсыхьагъэм ТхьакIушынэ Аслъан зышигъэгъозагъ, ылгъэгъугъэм осэшIу фишIыгъ, амалэу щылэмкIэ тапэкIи ИэпыIэгъу зэрафэхъуштыр станицэм щыпсэухэрэм арилуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

ЦIыфхэм япсауныгъэ икъэухъумэн илахьышхо зэрэхишIыхьэрэм, ИэпIэгъэныгъэ ин зэрэхэлтым ыкIи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу Иоф зэришIэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшшошагъ Джэничтэ Сэфэрхьан Даутэ ыпхъум, муниципальнэ бюджет учреждениеу «Шэуджэн гупчэ район сымэдджышхэр» зыфиорэм иИофышIэ.

Илъэсыбэ хъугъэу шIуагъэ къытэу гъэсэнныгъэм

ылгъэныкъокIэ Иоф зэришIэрэм, егъэджен-пуныгъэ Иофыр нахьышIоу зэхэщэгъэным ыпшхьэкIэ илахьышхо зэрэхишIыхьэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшшошагъ Каракьян Еленэ Владимир ыпхъум, Мыекъопэ районымкIэ станицэу Дагестанскэм дэт муниципальнэ бюджет учреждениеу «Гъэсэнныгъэ зышарагъэгъотырэ еджапIэу N 26-р» зыфиорэм ипашэ.

2 КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр Къэрэгъулым хэпыджэгъэх

Шылэ мазэм и 20-м къалэу Мыекъяупэ дэт арт-барэу «Мед» зыфилорэм къычIэхьэгъэ кIэлэ ныбжьыкIэхэмрэ къэрэгъулымрэ зэшIонагъэх ыкIи илгъэс 24-рэ зыныбжьэ къэрэгъулым шгъэжыекIэ хэпыджэгъэх. Ушгъагъоу хьалбалыккым фэхъугъэр зыгъэпсэфылэм шапхъэу чIэлэхэр кIэлэ ныбжьыкIэхэм зэраукъуагъэхэр ары.

Полицием икъулыкъушIэхэм хъугъэ-шIагъэм хэлэжыгъэ нэгъыриплI агъэунэфыгъ. Ахэм ащыцъу автомобилэу ВАЗ-2107-мкIэ зызыгъэбылгынэу ечъэжыжыгъэ нэгъыритIури къаубытыгъэх.

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI IoфхэмкIэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу къызэритырэмкIэ, ахэр Шэуджэн районым ит къуаджэу Хьатыгъужыкъуае щыщых, Мыекъяупэ къэралыгъо технологическэ университетым шеджэх. Хэбзэгъэуцугъэм елгытыгъэу, бзэджашIэхэм Уголовнэ кодексым ия 213-рэ статья ия 2-рэ IахькIэ уголовнэ Ioф къафызIуахыгъ.

Мы хъугъэ-шIагъэм фэгъэхьыгъэ къэбар зылэклэлхэр номерхэу **8(8772)57-17-27-мкIэ** зэрэхъурэр. Аужырэ уахътэм ар зифэшъуашэу алытагъэхэм балетым икъэшъуаклоу Майя Плисец-каяр, актерэу Юрий Соломиныр ащыщых.

(Тикорр.).

ГъогурыкIоным ишапхъэхэр зыукъохэрэм япчъагъэ хэхъозэпыт, ахэм алгыплгъэгъэным пае агъэфедэрэ шыкIэхэми зарагъэушгъомбгъу. Ахэм ащыц аэростатэу гъогурыкIонымрэ щынэгъончъэнымкIэ къулыкъум ыгъэфедэрэр. Ар метрэ 200 фэдизкIэ дэбыбэен елгъэ-кIы. Видеокамерэм тырихырэм чыгум тетхэу лгъэплгъэх. Ом изытет емылгытыгъэу чэщыми мафэми ащ Ioф ышIэн амал иI. Гъогум, псэупIэхэм, мзым ыкIи къушгъэхэм ащыхъурэр зэфэдэу къегъэлыагъо.

Анахъэу гъогурыкIоным ишапхъэхэр зыщаукъорэ чыплэхэу агъэнэфагъэхэм алгыплгъэгъэнымкIэ аэростатыр агъэфедэ. ГушыIэм пае, мэфэ заулэклэ узэклэIэбэ-жымэ, Теуцожь районым иавтомобиль гъогоу «Инэм—Бжъэдыгъухьабл» зыфилорэм машинитIу зыщызэутэ-

кIым, нэгъыриц хэкIодагъ. Ащ нэмыкIэуи, гъогурыкIоным ишапхъэхэр мыщ щаукъохэу бэрэ къыхэкIы. Ар къыдалгытэзэ, ащ аэростатыр шатIупшыгъагъ. АпэкIэ кыкIырэ транспортым игъогу техьэгъэ нэгъыриплI полицием икъулыкъушIэхэм сыхьат заулэклэ къаубытыгъ ыкIи ахэм пшгъэдэкIыжэ арагъэхьынэу агъэнэфагъ. Аэростатыр загъэфедэрэм къышегъэжыагъэу гъогурыкIоным ишапхъэхэр аукуагъэхэу къыхагъэщыгъэ хъугъэ-шIагъэхэр пшIы пчъагъэ мэхъу.

ТапэкIэ республикэм Ioфтхъэбзэ игъэкIотыгъэхэр зыщызэхашэкIэ, цыфхэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэным Iэмэ-псымэр фэлорышIэшт ыкIи бзэджэшIагъэ зезыхагъэхэм якъэубытынкIэ ишIогъэшхо къэкIонэу цэгугъых.

(Тикорр.).

Къэбар нэпцI алыгъэIэсыгъ

БлэкIыгъэ бэрэскэшхо мафэм Мыекъяупэ иеджаплэу N 5-м къагъээрэ пкыгъо чIэлэу AP-м хэгъэгъу кIоцI IoфхэмкIэ и Министерствэ идежурнэ часть макъэ къырагъэIугъ. Министерствэм ипресс-къулыкъу къызэритыгъэмкIэ, полицием иIoфышIэхэм охътэ клэкIым кыкIоцI еджаплэм чIэсыр зэкIэ къычIащыгъ, зыпари емыкIолIэнэу къадзыхьы, къалгыхъугъ. Хэзыгъэ имылэу пстэури къап-лгыхьагъ, ау зыпари къагъаорэ къычIагъотагъэп, къытеуагъэм пцIы ыусыгъэу къычIэкIыгъ.

Ар зыхъугъэм ыуж сыхьат заулэ нахьыбэ темышIэу, тех-

ническэ амалэу яIэхэр къызфагъэфедэхэзэ, ащ фэдэ мэкъэ нэпцI къэзыгъэIугъэр полицием иIoфышIэхэм къагъотыгъ. БзэджэшIагъэ зезыхагъэхэм пшгъэдэкIыжэ зыщахырэ колониеу республикэм итхэм ащыц къырашыкIыгъэу къычIэкIыгъ. Хэгъэгъу кIоцI IoфхэмкIэ Министерствэм ыкIи гъэпщынэнымкIэ ГъэлорышIаплэм яоперативникхэм нэужым зэрагъэунэфыгъэмкIэ, Мыекъяупэ щыц хъулыфыгъэу колонием пшгъэдэкIыжэ щызыхьыхэрэм ащыц мэкъэ нэпцI зыгъэIугъэр. Ар ышIагъэм еуцолIэжыгъ, уголовнэ Ioф къыфызIуахыгъэу зэхэфынхэр маклох.

• КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • Орден лъапIэ къыратыгъ

Кинорежиссерэу Александр Сокуровым Японием итын шхьалэу «Тыгъэу къыкъокIырэм иорден» зыфилорэр къыфагъэшъошагъ. Ащ фэдэ шIухьафтын лъапIэ къыратыгъэу тикъэралыгъо исыр нэгырэ 40 зэрэхъурэр. Аужырэ уахътэм ар зифэшъуашэу алытагъэхэм балетым икъэшъуаклоу Майя Плисец-каяр, актерэу Юрий Соломиныр ащыщых.

А. Сокуровыр зэрэдунаеу щызэлышIагъэу, агъэалгъэпIэрэ режиссер цIэрылоу щыт. 1995-рэ илгъэсым Европэм икиноакадемие ар дунэе кинематографием икинорежиссер анахъ дэгъуи 100-м ахилгытагъ. Режиссерым художественнэ ыкIи документальнэ фильмэу 40 фэдиз къыдигъэкIыгъ. Япониемрэ ащ щыпсэурэ цыфхэмрэ афэгъэхьыгъэу ыгъэуцугъэхэри иIэх. Ахэр Урысыем джыри къыщагъэлгъэгъагъэхэп.

БэмышIэу Японием игенеральнэ консулэу къалэу Санкт-Петербург щыIэм ирезиденцие А. Сокуровыр рагъэблэгъэгъагъ. Дунэе кинематографием иIахьышIу зэрэхильхьагъэм пае Японием ипащэхэм къыфашIыгъэ шIухьафтын лъапIэр ащ посолэу Ичиро Кавабата къыритыжыгъ. Режиссерым ар игопагъ, шIухьафтыныбэу къыфагъэшъошагъэхэм джынэс орден зэрэхамылгыгъэр къылуагъ.

— Къын зыщыслгъэгъугъэ уахътэм японцэхэр зэрэсыкъотэгъугъэхэр сы-цIэлэфэ сшыгъупшIэштэп, — къылуагъ ащ. — Лгъэпкъым икультурэ зэрэ-

жым фэдэу философии куу зэрэхэлгыр зэхэ-шIагъэу щыт. Зэрэслгъэ-кIэу ахэм ящылэкIэ-псэукIэ, ядунэтетыкIэ, япсихологии Японием фэгъэхьыгъэу згъэуцугъэ фильмхэм къащис-ИотыкIыгъ.

«Смирная жизнь», «Нежно», «Восточная эллегия», «Солнце» зыфилорэ документальнэ фильмхэм Япониемрэ Урысыемрэ зэгурыло-ныгъэ азыфагу илгъэу псэунхэмкIэ яшIуагъэ къэкIошт.

А. Сокуровым «Тыгъэу къыкъокIырэм иорден» къызщыратыжыгъэ зIулэкIэгъум музыкант цIэрылоу Темыркъан Юрэ щылагъ, ар режиссерым фэгъушIуагъ. Александр зэрэрежиссер IэпIасэр, хэгъэгубэмэ зэрашIагъэр къылуагъ.

А. Сокуровыр илгъэпкъыкIэ адыгэ, къызхэкIыгъэхэр къэбэртэе лгъэп-къыжгъэхэм ащыц. Ащ Къэбэртэе-

Бэлыкъар къэралыгъо университетым Темыр Кавказым ис ныбжьыкIэхэм апае творческэ мастерской къыщы-зIуихыгъ. Курсым аштэгъэ ныбжьыкIэхэм сэнэхъатэу «Кином ыкIи теле-видением ирежиссер» зыфилорэр зэрагъэгъоты.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

КЪЫДЭКIЫГЪАКIЭХЭР АДЫГЭМ макIэп пэкIэкIыгъэр

Тарихь романэу «ГъучI Тыгъужыым итау-рыхъ» («Сказание о Железном Волке», 1993) зыфилорэмкIэ тыди тхылгъеджэхэм щызэлышIэгъэ Адыгеим инароднэ тхаклоу Цуекъо Юныс ихэшыпыкIыгъэ произведениехэу урысыбзэкIэ къыдэкIырэ томищым щыцэу я II-р къыхаутыгъ. Ар Мыекъяупэ, Адыгэ рес-публикэ тхылгъэ теджаплэм 2012-рэ илгъэсым ыкIэм пчъагъэмкIэ 500 хъоу къыщыдагъэкIыгъ.

ЯтIонэрэ тхылгыкIэм къыдэхьагъ романэу «Сказание о Железном Волке», урысыбзэм изыльхьагъэр тхэкIо-зэдзэкIаклоу Гарий Немченкер ары. Джащ фэдэу, ащ къыкIэлгъэкIох тхаклом ирассказ пасэхэу ытгыгъагъэхэм ащы-цэу тфы: «Мелодия далеких гор», «Незакончен-ный плетень», «Аул, в котором не осталось муж-чин», «Старая песня», «Самодельные чувяки из телячьей кожи» зыфилорэр. Мыхэр урысыб-зэкIэ зэзыхэкIыгъэр А. Серебряковыр ары.

Тхылгъым игушыIапэ зыер урыс тхэкIо цIэрылоу В. Распутиныр ары, «Как должно в наше время любить свой народ» ащ зэреджагъэр.

Адыгэр анахъ лгъэпкъыжгъэхэу Кавказым исыгъэхэм ыкIи кинэжыгъэу непи щыпсэу-хэрэм ащыц. Ау бэгъашIэми, адыгэм макIэп пэкIэкIыгъэр. Лгъэпкъым игъогууанэ икIыхьагъэ фэдиз къабзэ къын зэрэщищэчыгъэр, ау хьа-забым, тхьамыкIагъом адыгэм ыгу зэрэзпа-мыкIыгъэр, зэрафэмыгъэкIодыгъэр, ишхьалгы-тэжэ, ищыфыгъэ къыухъумэхэу сыдигъуи лгъэ-пкъыр зэрэщылэр, зэрэпыгъэр, теубытагъэ зэриIэр, акъыл-гулыгъэр икIэгъэкъонэу къынмэ къызэ-рялыжыгъэр, лгъэпкъыр зылэтырэ шэнхэр, лгъэпсэнчъэ-къарыунчъэ зышIырэр, зэгъыры-зычырэр, махэ зышIырэр мы произведениехэм къащылотагъ. Непэ игтэкъухъэрэр, кIэмыугъа-ерэр неущ къызэрэгооожыщтыр — бэ, бэ темэ зэфэшхьафэу, ахэмкIэ сюжет гъэшIэгъоныбэу Юныс итхыгъэхэм ащыпхырыкIыхэрэр. Образ ямышIыкIэхэр, художественнэ къэтыкIэ-гъэпсыкIэхэу тхаклор зымы хэзымгъэкIуагъэхэу, къэзгъэччыхъэу, адрэ ежэ фэдэхэм къахэзы-гъэщыхэрэр мыхэм ащыгъэфедагъэх.

Художественнэ произведениехэм тарихь мэхъэнэ куу зэрэхэлгым къыхэкIэу, тхылгыкIэр сэнэхъат зэмлIэужыгъохэр зилэхэмкIэ, ныбжьэ зэфэшхьафхэм арыт тхылгъеджэхэмкIи гъозаплэ хъун ылгъэIышIт. Тарихьлэжыхэм, шIэныгъэлэжыхэм, кIэлэгъаджэхэм, аспиран-тхэм, студентхэм, еджапIохэм зэрагъэгъотэу еджэхэмэ, ялгъэпкъ шIэныгъэ хигъэхьошт ыкIи ялгъэпкъ шхьалгытэжэ зыкыыригъэлэтышIт.

МАМЫРЫКЪО Нурмет.

«АДЫГЭ МАКЪЭМ» Ioф дэзышIэхэрэм апай

Гъээзетэу «Адыгэ макъэм» сикласэу сежэ, сызеджэ-рэм сшиз хегъахъо, сыгу къыдешае. ИнэкIубгъохэм зэлгашIэрэ тхаклохэм, усаклохэм, шIэныгъэлэжыхэм афэгъэхьыгъэу кыхьэхэрэм зи блэсымыгъэкIэу сяджэ.

Чылэхэм ащыпсэухэу Хъут Сарэ (Адэмые щыщ), Нэ-хэе Рэмэзан (Теуцожь районым щыщ), Ожэ Аскэрбий (Улэпэ гурыт еджаплэм икIэлэгъадж), Хъушт Щэбан (ТэхьутэмыкIое районым щыщ), нэмыкIхэри зэрэтхэхэрэр сыгу рехьы, ячылэхэм къэбарэу адэлгъэр, цыфэу щытхъу къэзылэжыхэрэр зэрашчымыгъушIэхэрэр сигуапэ. Ахэм гъээзетыр нахъ гъэшIэгъоны ашIэу къысшIошIы.

Инэу сыгу къео ыкIи сыгу ябгъэ адыгэ цыфхэу, адыгэ унагъо кыхьухьагъэхэу, адыгэ лгъэкъуацIэ яIэу «адыгаб-зэкIэ седжэшъурэпышъ», «Адыгэ макъэр» кыстхыкIырэн» зыIохэрэм. Ар етIани нахьыжгъэхэр ары зыIорэр, адэ ныбжьыкIэхэм тыдэ шашIэн гуша абзэ?! Ащ фэдэ угу къыпфидэныри къызгурылорэп сэ.

Джамбэчый.

ЩЭШIЭ Свет.

Макъэ ябгъэIумэ...

Мы мафэхэм къушъхьэхэм осыр бэу зэраштылтым ыпкъ кыкIыкIэ зашызыгъэпсэфынэу къуалIэрэм ипчыагыи кышшыкIэрэп. Шъобж зытещагъэ хьурэри макIэп.

УФ-м ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ и Министерствэ АР-мкIэ и ГъэlorышIапIэ ипресс-къулыкIу тызэрэщигъэгозагъэмкIэ, джыри зекIоу Адыгеим игъэпсэфынIэхэм къуалIэрэр макIэ хьугъэу пIон плъэкIыштэп. Анахъэу шэмбэт-тхьаумэфэ мафэхэр ары пчыагъэм кызыхахьорэр, шъобжхэри, ары пакIошъ, хьылъэ дэдэхэри мымакIэу хахых. Зыпари ахэкIодагъэп, зэкIэми IэпыIэгъу агъотыгъ, ау шъобж зытещагъэ хьурэр блэкIыгъэ илъэсым мыш фэдэ иуахътэ егъэпшагъэмэ, фэдишкIэ мыгъэ нахьыб. Джащ фэдэу къушъхьэхэм ащыгъошагъэхэу, охътабэрэ зылгъыхьугъэхэри къахъыгъэх. Ащ фэдизым чыIэм хэтыгъэхэм ар къагоонкIэ шынагъо.

Цыфхэм сакъыныгъэ зэрахъмылым, шапхъэхэр зэрамыгъэцакIэхэрэм тхьамыклагъор

къафехьы. Нахьыбэхэр зыдакIохэрэм зыпари шамыгъэгъуазэу, ежъхэм акIуачIэ щэгугъыхьыгъ, чыжъэу хэхьэх. Ары бэрэ алтыхьунхэр кызыыхэкIырэр. Ащ фэшI къушъхьэхэм зашызыгъэпсэфымэ зышIоигъо пстэуми ащ дэмыкIуаехэзэ загъэунэфымэ, IэпыIэгъу нахь псынIкIэу зэрагъотыгъэу кыгъээнжыныи кыулыкIу джыри зэ пстэуми агу кыгъэкIыжы. Лыхьон-кыгъээнжыныи кыулыкIушIэхэм мы уахътэм Лэгъо-Накъэ гъэлъэшыгъэу Iоф шашIэ. Ахэм мары ятефон: **8.928-462-05-45**. Джыри зы подразделение Мыекъуапэ щыI. Ахэм мы телефонымкIэ уафьтеон плъэкIышт: **8.928-239-05-80**. Мыхэр узэрэдэкIуаерэм шыбгъэгъуазэхэмэ, уигъогу кыулыгъыплъэштых, уищыклагъэмэ, охътабэ тырамыгъашIэу IэпыIэгъу кыулыгъыплъэштых.

Цыфэу гузэжъогъу чыпIэ ифагъэм зэрэдеIэштхэм лъэныкыо пстэумкIэ зэрэфытегъэпсыхьагъэхэр къулыкIушIэхэм джыри зэ кыулыгъэштхьыжы.

ХЪУТ Нэфэст.

Япчъэхэр зэIухыгъагъэх

Сэнэхьат зыцарагъэгъотырэ я 76-рэ училищэу Шъачэ дэтым икъутамэу ПсышIуапэ шылажъэрэм «Пчъэ зэIухыгъэм и Мафэ» шыкIуагъ. Къуаджэу ШэхэкIэишхом игурьт еджапIэ иапшъэрэ классхэм ащеджэхэрэр ащ рагъэблэгъагъэх. Апэрэ курсым ис студентхэу IэшIу-IэшIу шыным зыфэзыгъасэхэрэм еджэныр зырагъэжъагъэр мазэм тIэкIу ехьугъэ къодыеми, къэкIолагъэхэм ашIогъэшIэгъонын икъун къарагъэлъэгъугъ. IэшIоу пщэрыхьанхэ закъор арэп студентхэр еджапIэм зыщыфагъасэхэрэр. Дахэу, клэракIэу Iанэр зэIухыныри япшъэрылъ шъхьаIэхэм ащыщ. Ар дэгъоу ашIэнэу игъо зэрифагъэхэм ишыхъатыгъ Iанэу къашIыгъэри. Шъхьадж игузэхашIэ, дунаир зэрильэгъугъэм тетэу шхыныри ыгъэкIэрэклагъ.

— Училищым непэрэ мафэм нэбгыри 180-рэ фэдиз шеджэ, — къеIуатэ ащ ипашэу Геннадий Писоцкэм, — лъэныкыо зэфэшъхьафхэм афэкъулаинхэу шIэныгъэхэр алэкIэтэгъахьэх. ГушIэм пае, я 9-рэ классым кышгъэжъагъэу пкIэ хэмылгъэу я 4-рэ разряд зилэ пщэрыхьэкIо-IэшIу-IэшIушI сэнэхьатым рылжъэнхэу ыкIи щэн амал ялэ хьунхэу етэгъаджэх. БэмышIэу я 10-рэ классым ис кIэлэеджакIохэри едгъаджэхэу тыулагъэ. Тхьамафэм щэ еджэпIэ ужым ахэр таджэ къэкIох. ЯшIэныгъэхэм ахэзыгъэхэрэ курсхэми тэгъахIох. Пшъэрылъ шъхьаIэу зыфэдгъэуцужьырэр пщэрыхьахIом ыкIи нэмыкI сэнэхьатхэм ямэхьанэ къэлэты-

жыгъэныр ары. НыбжыкIэхэм юрист ыкIи экономическэ сэнэхьат ыпэкIэ зэрагъэгъотынэу зэрэпылгыгъэхэм фэдэжъэп джы. Зыщылэжъэштхэ чыпIэ зэрамыгъотыжьырэр къыдалгытэ хьугъэ. ТиеджапIэ къахIорэри нахьыбэ хьугъэ, сыда пIомэ ар къэзыухьхэрэм Iоф зыщашIэн чыпIэ амыгъотыжъэу кыыхэкIырэп.

ЗекIохэр бэу къазэрафакIохэрэ къыдалгыти, пщэрыхьэкIо сэнэхьатым зыкырагъэлэтыжъэу аублагъ. Студентхэм урыс, европейскэ ыкIи адыгэ шхыныгъохэм яшIын арагъашIэ.

НЫБЭ Анзор.

• КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр •

Адыгеим ехьылIагъэу Урысыем ипечать инэкIубгъохэм 2012-рэ илъэсым кыыхаутыгъэхэр

Урысые Федерацием ыкIи ащ и субъектхэм къащыдэкIырэ гъээтхэм, журналхэм Адыгэ Республикэм ехьылагъэу кыыхаутырэр бэ. Ахэр политикэм, экономикэм, мэкъу-мэщым, шIэныгъэм, культурэм, спортым афэгъэхьыгъэх. Лъэпкъ тхылъеджапIэм библиографиемкIэ иотдел ахэр ыгуоинхэр, зэригъээфэнхэр ипшъэрылъ шъхьалэхэм ащыщ. Ахэм анахь хэутын гъэшIэгъонхэу тлэытагъэхэм тхылъеджэхэр нэлуасэ афэтшымэ тшIоигъу.

Мы икIырэ 2012-рэ илъэсым политикэм ылъэныкъокIэ анахь хьугъэ-шIэгъэ гъэшIэгъонэу плыгътэмэ хьуцтыр Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ ятIонэрэ пIалъэкIэ иIэнатIэ ыгъэцкIэнэу кызырэтэнэжыгъэр ары. Ащ дакIоу Лышъхьэм ышIыгъэ гухэлъхэр лыгъэкIотэнхэу, ыгъэуцугъэ пшъэрылхэр ыгъэцкIэнхэу лъэкI илэ хьугъэ. Джащ ехьылагъ «Российская газета» зыфиIоу щылэ мазэм и 19 — 25-м кыдэкIыгъэм Иван Карасевым кыыригъэхъэгъэ статъяр.

«Адыгея — динамично развивающийся регион». Джар ыцIэу Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу ТхьакIушынэ Аслъан федеральнэ ыкIи шъолгъыр къэбар жъугъэм иамалхэм апае кытыгъэ пресс-конференциер гъэзетэу «Кубань сегодня» зыфиIоу щылэ мазэм и 19-м кыдэкIыгъэм кыыхагъ. Ар зыфэгъэхьыгъагъэр Адыгэ Республикэм социальнэ-экономическэ хэхьонныгъэу ышIыгъэр ары.

Я XI-рэ Дунэе инвестиционнэ форум Шъачэ шыкIуагъ. Адыгеим илIыкIо купэу республикэм и Лышъхьэу ТхьакIушынэ Аслъан зипэщагъэр ащ хэлэжъагъ. Республикэм сомэ миллиард 63-рэ фэдиз зыосэ инвестиционнэ проект, предложение 52-рэ форумым пае ыгъэхъазырыгъ. Ахэр анахьэу зыфэгъэхьыгъэхэр зекIоныр, промышленностыр, псэолъэшыныр, мэкъу-мэщыр, транспортыр арых. Мы форумым икIэуххэм язэфэхьысыжъхэм яхьылагъ Иван Кара-

севым кыытыгъэу чъэпыогъум и 3-м «Российская газета» зыфиIорэм кыыхагъэр. Статъям ыцIэр «Гарантированный интерес».

Хабзэ зэрэхьугъэу, республикэм имэфэкI илъэс кбэс хагъэунэфыкIы. Мыгъэ ар загъэпсыгъэр илъэс 21-рэ зэрэхьурэм фэгъэхьыгъэ Iофтхьабзэхэр тишъолгъыр шырекIокIыгъэх. Ахэм ащыщ адыгэ къуаеми ия 3-рэ республикэ фестивалъ-зэныкъокъоу Мыекъуапэ шыкIуагъэр. Адыгэ къуаеми республикэр кырашIэжъэу щыт. Зэныкъокъум хэлэжъагъэх щэм хэшIыкIыгъэ гъомылапхъэхэр кыдэзыгъэ-кIырэ IофшIапIэхэм ялIыкIохэр, предпринимательхэр, фермерхэр ыкIи унэ хьызмэтшIапIэ зилэхэр. Къоехэхэм яIэпIэсэныгъэ мы зэныкъокъум кышагъэлъэгъуагъ, цыфхэу къекIолагъэхэми къуаеми иIэшIугъэ шауплэкIун альэкIыгъ. Мыщ ехьылагъ Ольга Бондаревам кыыгъэхъазырыгъэу «Российскэ гъээтэу» чъэпыогъум и 11-м кыдэкIыгъэм кыыхъгъэ статъяр. Шъхьэу иIэр «Сырная житница».

Адыгеим зекIоным зыщегъэушъомбгъугъэнымкIэ Iоф гъэнэфагъэхэр зэшIуахых. Дмитрий Медведевыр ащ джэным джыри Урысыем и Президентыштыгъ, Адыгеим къэкIогъагъ ыкIи ти Лышъхьэ игъусэу Лэгъо-Накъэ щылагъ, республикэм ичIыпIэ дахэхэм нэлуасэ зафишIыгъ. Нэужым Медведевым зэхьыгъэ зэлукIэгъум кышчыгъыгъэщыгъ Адыгеим зекIоным зыкыгъэлэтыгъэнымкIэ шашIагъэр зэрэ-

бэр, ау ашIэн фаеу шыIэри зэрэмымакIэр, анахьэу уналэ зытебгъэтын фэе лъэныкъохэм къащыгъуцгъ. Ащ ехьылагъ «Аргументы и Факты-Кубань» гъэзетым игуадзэу «АиФ-Адыгеир» зыфиIоу гъэтхапэм и 14 — 20-м кыдэкIыгъэм «Новые курорты» ыIоу ит статъяр.

Тиреспубликэ хьакIэу къахIохэрэм лъэшэу агу рехьы, зыщыбгъэпсэфынкIэ чыпIэ дахэу, дэгъоу кыыхахы. Ащ ишыхьат Китаим кыкIи Адыгеим журналит куп кызырэкIогъагъэр. КъэкIонхэу ахэр зыкIэхьугъэхэр мы илъэсыр Урысыем изекIон и Илъэсэу Китаим зэрэшагъэнэфагъэм фэгъэхьыгъэу пресс-тур Урысыем шьэзхашагъэщыгъ ыкIи Адыгеир зэу ахэм ащыщышI ары. КъэкIуагъэхэм анахь чыпIэ дахэу тилэхэр арагъэлъэгъугъэх. Джащ ехьылагъ «Туризм: в ожидании хороших перемен» зыфиIорэ тхыгъэу Михаил Кибальниковым гъээтэу «Вольная Кубань» бэдзэогъум и 12-м кыыригъэхъагъэр.

ЗекIон бизнесыр гъэпсыгъэнымкIэ пшIэн фаер, ащ мэхьанэу иIэр кышцелэ чылопс-зекIон чыпIэу «Фишт» зыфиIорэм ипашэу Брыцу Рэмэзан дашIыгъэ зэдэгущыIэгъум. Къызэрыхьагъэр гъээтэу «Аргументы и Факты-Кубань» зыфиIоу бэдзэогъум и 4 — 10-м кыдэкIыгъэм игуадзэу «АиФ-Адыгеир» ары. Дэгущылагъэр Елена Космачёва.

Журналэу «Природа и человек» зыфиIорэм и N 7-м статъяу «Тепло, которое не иссякнет» ит. КызытегушылIэрэр Адыгеим геотермальнэ станции рашIыхьанэу зэрэрахъухьагъэр ары. Ащ мэхьанэу иIэм, шIуагъэу пылым кыытегушылэ зэдэгущыIэгъоу Къэралыгъо геологическэ музейеу Вернадскэм ыцIэ зыхьырэм инаучнэ IофышIэу Сергей Черкасывым дашIыгъэр. Къэзытхыжыгъэр Михаил Бурлешин.

Сирием кышчыхьугъэ политическэ зэмызэгъыныгъэм зэкIэми тыщыгъуаз. Тилъэпкъэгъоу ащ

исхэр гузэжъогъу хэфагъэх. Мы Iофыгъом типашэхэри, тиобщественнэ организациехэри ымыгъэгумэкIыныхэ ылъэкIыгъэп. Мыхэм ячIыгужэ къагъээжы зэрэащIоигъом ехьылагъэу Iофыгъуабэ зэшIуахыгъ. Ащ фэгъэхьыгъэу Урысыем ипечать инэкIубгъохэм къащыхьугъэр бэ. Ахэм ащыщ Мария Бондаревам кыытыгъэ «Сирийских черкесов ждут на Северном Кавказе» зыфиIоу «Независимая газета» кыыхъэгъэ статъяр. КызыдэкIыгъэр щылэ мазэм и 20-р ары.

Мыр дэдэм фэгъэхьыгъ Нэшъульэщэ Наимэ итхыгъэу «Сирийские черкесы: дорога домой» зыфиIоу гъээтэу «Шапсугием» зэкIэлъыкIоу кыыригъэхъагъэр. Кызышчыригъажьэрэр щылэ мазэм и 26-м кыдэкIыгъ.

Мы гъээтхэм анэпэмыкIэуи журналэу «Азия и Африка сегодня» зыфиIорэм и N 7-м тарихь шIэныгъэхэмкIэ докторэу А. В. Кушхабиевым истатъя ит. Черкес диаспорэм кыырыкIоштым ыгъэгумэкIэу ыкIи Сирием ис тилъэпкъэгъухэм якыищыжынкIэ пэрыохъу хьурэ Iофхэм къащытегушылэ. Статъям ыцIэр «Конфликт в Сирии и черкесская диаспора».

IэпIэсэныгъэшхо зыхэлъэу, народнэ художникэу, ювелирэу Еутых Асе зэрэдунаеу шызэлъашIэ. Асе ижъырэ дышгъэшI-гъукIэ лъэпкъым щыщ. Ащ ыIапэмэ къапыкIыгъэ IэшIагъэхэр шIухьафтын лъапIэхэу В. Путиным, Ю. Темиркуновым, Иорданием ипщышъао ыкIи нэмыкI цыф цIорыIуабэмэ афигъэшъошагъэх. Илгъэпкъ, ищыIэныгъэ ыкIи итворческэ гъогу гъээтэу «Труд-7» зыфиIоу щылэ мазэм и 26-м кыдэкIыгъэм Асе кышцелэуатэ. Къэзытхыжыгъэр Екатерина Погонцева, статъям ыцIэр «Золотой род Аси Еутых».

Спортым ылъэныкъокIэ анахь гъэхъэгъэ инэу тилэмэ ащыщ Адыгеим икIыгъэ спортсменхэр Лондон шыкIогъэ Олимпиадэм

зэрэхэлэжъагъэхэр ыкIи текIонныгъэхэр кызырэтэнэжыгъэхэр. Анахь кыыхъэгъэщы шIоигъэу дзюдо бэнынымкIэ дышгъэ медаль къэзыыхьыгъэ Арсен Галстян. Гъээтхэм, журналхэм янэкIубгъохэм мы текIонныгъэм ехьылагъэу кыарыхьагъэр бэдэд. ГушIэм пае, гъээтэу «Собеседником» Арсен дашIыгъэ зэдэгущыIэгъу ит. Статъям ыцIэр «Дзюдо — не футбол, тут пахата надо», дэгущылагъэр Дмитрий Соколов, шышъхьэIум и 1 — 7-м кыдэкIыгъ.

Мыщ нэпэмыкIэуи джыри зы зэдэгущыIэгъу гъээтэу «Коммерсантъ» зыфиIоу бэдзэогъум и 30-м кыдэкIыгъэм кыыхагъ. Галстян дэгущылагъэр Алексей Доспехов, статъям ыцIэр «Летел на Игры за золотом».

Мыекъуапэ шапIугъэ Дарья Пищальниковам Лондон Олимпиадэм атлетикэ псынIэмкIэ тыжыныи медаль кышчыдихыгъ. Дискыр зыдзырэмэ янэкъокъугъ. Журналистэу Егор Емельяновым ашI дышIыгъэ зэдэгущыIэгъу гъээтэу «Советский спорт» зыфиIоу шышъхьэу и 6-м кыдэкIыгъэм кыыригъэхъагъ. Статъям ыцIэр «Думала, мне аплодисментов не достанется».

Зэрэдунаеу шызэлъашIэрэ пианистэу, Урысыем изаслуженнэ ыкIи инарднэ артистэу Денис Мацуевыр Адыгеим къэкIогъагъ ыкIи зы пчыхъэ концерт кышчытыгъ. Мацуевыр республикэм къэкIонэу зэрэхьугъэм, щилъэгъугъэхэм афэгъэхьыгъ «Классический хулиган» зыфиIоу гъээтэу «Аргументы и Факты-Кубань» игуадзэу «АиФ-Адыгеим» кыыхагъэр. Гъээтэу кызыдэкIыгъэр бэдзэогъум и 18 — 24-рэ, къэзытхыжыгъэр Светлана Вовченко.

Зигугъу къэсшIыгъэхэр Урысыем ипечать инэкIубгъохэм кыыхаутыгъэхэм ащыщ Iахь ныIэп. Мыхэм ыкIи нэмыкIэхэм нахь игъэкIотыгъэу нэлуасэ зафэзышIы зышIоигъохэм ахэр Лъэпкъ тхылъеджапIэм чIагъотэнхэ альэкIышт.

БЭРЭЧЭТ Ирин.

Лъэпкъ тхылъеджапIэм къэралыгъо библиографиемкIэ иотдел иIофышI.

ШыкIахIэхэр тигъашIэ птэу хэуцагъэх. Интернетыр непэ зэкIэми яIэпыIэгъу. Нахьыжъхэм ар IофшIэнымкIэ агъэфедэмэ, ныбжьыкIэхэр ащ хэкIыхэрэп Iломи хьушт. Зигугъу кэтшIыхэрэр социальнэ сетьхэр ары, ахэм ащыщ «В Контакте» зыфиIорэр. Ащ ныбжьыкIэхэм ящIэныгъэ гъэшIэгъонэу щыхьурэр, ордэу зэдэIухэрэр, гукъау яIэхэр ратхэк, ныбджэгъукIэхэр къыщагъотых. Джырэ уахтэм нэбгырэ миллион 28-м ехьумэ ащ нэ-клубгъо щыряI.

Лъэпкъым ыбзэ непэ зэрэ-кIодыжьырэм, ныбжьыкIэхэм ныдэльфыбзэр зэрамышIэрэм ыгъэгумэкIыхэрэр къэхьугъэх. Сайтыр адыгабзэкIэ зэрадзэ-кIынышъ, Интернетым къы-щызэIуахынэу рахъухьагъ («Контактыр» адыгабзэкIэ зэ-бдзэкIыжьымэ, «зэлыIэсы-ныр» къекIы).

— НэбгыритIу пштэмэ, ятIонэрэ пэпчъ «В Контакте» зы-фиIорэ сайтым нэклубгъо щы-ряI. Ащ охьтабэ тырагъэкIуа-дэ, — къеIуатэ зэдзэкIыным Iоф дэзышIэрэмэ ащыщэу Шэуджэн Тимур. — Бзэр къы-зыщыхахьрэм «адыгабзэ» еIошъ хэт. Ар Налшык щы-псэурэ ныбжьыкIэхэм яIоф-шлагъ. Тэри ар нэрыльгъу Iэ-пыIэгъу тфэхугъ, тэ тыбзэкIэ зэтыдзэкIынэу итхьухьагъ. Ар зэрэмыпсынклэри къыдгुरы-Iуагъ, ау макIэ тэхьуми, тигу-хэлъ къыддэхьунэу тэгугъэ.

НыбжьыкIэхэу мы гукъэ-кIыр зышIоIгъэшIэгъоны хьу-гъэхэм, IэпыIэгъу афэхьу зы-шIоигъохэм зигугъу кэтшIы-рэ сайтым Тимур къыщагъо-тымэ, игопэнэу еIо, IэпыIэгъу къыфэхьушт пстэуми афэрэ-зэшт.

ШХОНЧЫБЭШIЭ
Рузан.

Хьыкум приставхэм яфеде-ральнэ къулыкъу и ГъэIорышIа-пIэу Адыгэ Республикэм щыIэм къызэритырэмкIэ, 2012-рэ илъэ-сым хьыкумым изэхэсыгъохэм амыдэрэ пкъыгъуи 126-рэ ачIа-хьанхэ гухэлъ яIэу бздэжашIэхэр къаубытыгъэх. 2011-рэ илъэсым елытыгъэмэ, а пчыагъэр фэди-тфыкIэ нахьыб. Узэрэпыджэн ыкIи узэрэбзэн плъэкIышт пкъы-

гъохэр арых анахьыбэу къаIахы-гъэхэр.

КъулыкъушIэхэм япшъэрыл-хэр щытхьу хэлъэу зэрагъэцкIа-гъэм ишIуагъэкIэ зи хьугъэ-шIа-гъэ къэхьугъэп, хьыкумхэм, зэ-хэсыгъом хэлажьэхэрэм ыкIи къекIуалIэхэрэм алъэныкIокIэ бздэжшIагъэ зэрахьагъэп.

ЫпшъэкIэ зигугъу кэтшIы-гъэ пкъыгъохэр хьыкумыр зычIэт

Ныдэльфыбзэр зэзыгъашIэхэрэм апай

АР-м шIэныгъэмрэ гъэсэн-гъэмрэкIэ и Министерствэ адыга-бзэр кIэлэцIыкIухэм зыщызэра-гъэшIэрэ къуаджэхэу ШэхэкIэй ыкIи Хьаджыкъо апае зы мин хьурэ егъэджэн ыкIи художественнэ литературэ афитIупшыгъ. Тхылъхэр еджэпIэ IофшIапIэхэм алэкIэхьагъ-хэх. Ащ фэдэ гукъэкI гуапэр зы-гъэцкIагъэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иде-путатэу КIэрмыт Мухьдин.

— Къалэу Шъачэ иегъэджэпIэ учреждениехэм апае адыгабзэмрэ литературэмрэкIэ тхылъхэр зэра-щыкIагъэхэр, ахэр ягъэгъоты-гъэнхэ зэрэфаер зясэIом, псын-кIэу мы Iофыгъом анаIэ тыра-дзагъ АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат ыкIи республи-кэм гъэсэнгъэмрэ шIэныгъэм-рэкIэ и Министерствэ, — къе-Iуатэ КIэрмыт Мухьдин. — Мы гупшысэм къыдыригъэштагъ

унэхэм ачIэхьэрэ цIыфхэр за-уплъэкIухэм къахахыгъэх, ахэр агъэфедэнэу игъо ифагъэхэп.

Хьугъэ-шIагъэхэр къэмыхьун-хэм ыкIи шапхьэхэм адимыштэ-рэ пкъыгъохэр хьыкумым изэхэ-сыгъохэм ачIамышьанхэм пае хьыкум приставхэм яIофшIэн рагъэжьэным ыпэкIэ узэрэзеклон фэе шыкIэхэр къафалыатэх. Хьы-кум приставхэм ямызакъоу, АР-м хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ икIулыкъушIэхэри ащ хэлажьэх.

титхэкIошхоу МэщбэшIэ Исхьа-кIи. Ежъ итхыгъэхэм ащыщ тхылъ пшIы пчыагъэ Шапсыгъэ иеджакIохэм апае кытитыгъ.

Шапсыгъэ, къалэу Шъачэ ыкIи ащ къэшIэкIыгъэ еджапIэхэу ады-габзэр зыщызэрагъашIэхэрэмкIэ мыр апэрэ IэпыIэгъоп. Илъэси 4-кIэ узэкIэлэбэжьмэ джащ фэдэ къабзэу, егъэджэн ыкIи методи-ческэ IэпыIэгъу тхылъхэр къуа-джэу ШэхэкIэй ащэгъагъэх.

НЫБЭ Анзор.

КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр •

НЫБЖЫКИЭХЭМ ГЪОГУР АФЫЗЭУАХЫ

Урысые Федерацием и Пра-вительствэ и Тхьаматэу Дми-трий Медведевым иунашъокIэ Урысыем иныбжьыкIэ органи-зацияе «Росмолодежь» зыфиIоу Сергей Белоконевыр зипашэм шIухьафтынэу сомэ миллиони 120-рэ зэрылъ зэнэкIокъу икIы-гъэ илъэсым зэхичэагъагъ. НыбжьыкIэхэм IэпIэсэнгъэу ахэлъым елытыгъэу яIофшIа-гъэхэм ахэплъэгъэныр, уасэ афэшыгъэныр, анахь проект дэгъухэм гъогур афызэIухыгъэ-ныр, щыIэныгъэм ахэр щыгъэ-федэгъэнхэр ары гухэлъэу яIа-гъэр федеральнэ проект зэфэ-шъхьафхэм яхьылIэгъэ зэнэкIо-къур зызэхаштэм. Зыхэплъэшт-хэу агъэнэфэгъэ проектхэр лъэ-ныкIэ 11-кIэ кэгъэлъэгъуагъэх. Ахэм Урысыем и субъект пстэ-уми яныбжьыкIэхэу зыныбжь илъэс 18-м къыщыублагъэу 35-м нэсыхэрэр ахэлъэагъэх.

Адыгейм иныбжьыкIэ орга-низацияе иллыкIохэу федераль-нэ проектхэмкIэ зэнэкIокъум хэ-лэжьэгъэ кIэлэ ныбжьыкIэхэу Ярослав Барсукрэ Денис Бор-чаковскэмрэ «Адыгэ макъэм» иредакцие джырэблагъэ къы-чIэхьагъагъэх. Денис Борчаков-скэр Мыекъопэ технологическэ университетым ифакультетэу «Къэлэ псэолъэшIыныр ыкIи хьызмэтыр» зыфиIорэм иятфэ-нэрэ курс ис, Ярослав Барсук а университетым иполитехни-ческэ колледж ияплIэнэрэ курс щеджэ, псэолъэшI сэнэхьат зэ-

регъэгъоты, Адыгэ Республи-кэм и Къэралыгъо Совет — Ха-сэм НыбжьыкIэ парламентэу зы-щызэхаштэм хэт. Ахэм къызэ-рэтфалотагъэмкIэ, зэнэкIокъум зыщыхэплъэнхэу щытыгъэхэр пIэлъэ кIыхьэм тельтыгъэ про-ектхэр ары. ЛъэныкIоу «Все дома» зыфиIоу унэ-коммуналь-нэ хьызмэтыр гъэкIэжьыгъэным тельытагъэм Адыгейм иныб-жьыкIэхэр проектишIэ хэлэ-жьагъэх. Зы проектыр шапхъэ-хэм икIоу адимыштэу алыгъ-тагъ, адритIум грантхэр къа-фагъэшъошагъэх. Ярослав Бар-сук ипроектэу «Вертуальный дом» зыщIэм лъэныкIоу «Инно-вациехэр» зыфиIорэмкIэ гран-тэу сомэ мин 50, Денис Борча-ковскэм ипроектэу «Растеш, молодежь» зыфиIорэм лъэны-кIоу «Лидерство» зыфиIорэм тегъэпсыкIыгъэу грантэу сомэ

мини 100 къафагъэшъошагъ.

— ИкIыгъэ илъэсым ишэкIо-гъу мазэ къыщыублагъэу зэхэд-гъэуцогъэ проектхэм яхьылIэгъэ Iофыгъо зэфэшъхьафхэр зэхэт-щагъэх, — еIо Ярослав Барсук. — ГушыIэм пае, Адыгэ Рес-публикэм ныбжьыкIэ IофхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Къэрэтэ-бэнэ Мыхьамодэ тIэпIыIэгъоу Мыекъопэ къэралыгъо техноло-гическэ университетым «Все дома» зыфиIорэ проектым ехьылIэгъэ форум щызэхэтшIэ-гъагъ. Ащ къедгъэблэгъэгъа-гъэх Къэралыгъо Советым — Хасэм и Комитет итхьаматэу Игорь Ческидовыр, Къэрэтэбэ-нэ Мыхьамодэ, уасэхэмрэ ахэм ягъэнэфэрэкIэ республикэ ГъэIорышIапIэм ипашэу Хьэпэе Азэма, Мыекъопэ къэлэ адми-нистрацием ипашэ игуадзэу Николай Долотовыр, унэ-ком-

мунальнэ хьызмэтыршIапIэхэм ыкIи псэолъэшI организациехэм яIэшъхьэтетхэр, народнэ депу-татхэм я Мыекъопэ къэлэ Со-вет и депутатхэм ащыщхэр, нэмыкIхэр. Къызэрэуцогъыгъэ-хэм проектым ыгъэнэфэрэ лъэ-ныкIохэр къафэтIотагъэх, сэ проектым ипашэу ащ сыщагъэ-нэфагъ. Джащ фэдэу нэмыкI Iофтхьабзэхэри къалэм щызэ-хэтщагъэх. Коммунальнэ фэIо-фашIэхэм ауасэхэр зэрэгъэпсы-гъэхэр, ахэр зэратыхэрэ шыкIэ-хэр, зэмыжэгъэхэ Iофыгъо горэ цIыфхэм къазыфыкIокIыкIэ зэрэзеклонхэ фэе шыкIэхэр, нэмыкIхэр къызыIотыкIыхэрэ тхьапэхэу зыкIыбкIэ ашIэн фэе телефон номерхэр зытетхьы-гъэхэр дгъэхьазыргхы, къэлэ бэдзэршIыпIэм джэ цIыфхэм щяттыгъэх. АщкIэ цIыфхэм унэ-коммунальнэ хьызмэтым епхыгъэ шIэныгъэу яIэм хэд-гъахэу тшIоигъуагъ. Джы еджэ-пIэ зэфэшъхьафхэр къэткIухъэ-хэзэ, ныбжьыкIэхэм къафэтIо-тэшт коммунальнэ фэIо-фашIэ-хэм ауасэхэр зэрэттыхэрэ шы-кIэр, уплъэкIуныр зэрэзэхэшт-гъэн фаер, нэмыкI лъэныкIохэр. Мы лъэхьаным мыкоммерческэ организациеу «Все дома» зы-цIэр зэхэтшэн тыгу хэлъэу ыуж тит. Ар ягъэтхыгъэным ищы-кIэгъэ тхылъхэр тэгъэхьазырых.

— Мы лъэхьаным унэ-ком-мунальнэ хьызмэтым IофышIэ ныбжьыкIэхэр бэу ищыкIагъэх, — еIо Денис Борчаковскэм. —

Мы лъэныкIом щылажьэхэрэм къызэралорэмкIэ, кадрэхэр жьы мэхьух, ахэм ачIыпIэ иуцощт ныбжьыкIэхэр икIухэрэп. А кIыныгъор дэгъэзыжьыгъэныр ары сэ зэхэзгъэуцогъэ проектыр зытелыытагъэр. Арышъ, рес-публикэм ит еджапIэхэр къэт-кIухьэхэзэ ныбжьыкIэхэм залуд-гъэкIэшт, кэлэ псэолъэшIы-нымрэ хьызмэтымрэ яхьылIэ-гъэ сэнэхьатыр зыфэдэр къафэ-тIотэшт. ЕджапIэр къызаухкIэ сыдми анэ упIыцIагъэу сэнэхьат горэ зэгъэгъотыгъэным фемы-жэхэхэу, зычIэхьащхэр зыфэдэр дэгъоу ашIэзэ, еджэныр лъагъэ-кIотэным фэгъэхьазыргъэнхэ фаеу къысшIошIы. Зэрэтлъэ-кIэу а Iофым ищыкIагъэхэр зет-хьащтых.

НыбжьыкIэхэм сыдигъокIи бэкIэ ащэгугъых. Ахэр ары шIагъэхэр ыпэкIэ лъызыгъэ-кIуатэхэрэр, хахьо афэзышIы-хэрэр. Джырэ бэдзэр зэфыщы-тыкIэ шыIахэм илъэхьанэ ахэм сэнаущыгъэу, IэпIэсэнгъэу ахэлъхэм бэкIэ ялытыгъ хэ-гъэгум ищыIахэ зэрэгъэпсы-гъэшттым имызакъоу, ежъхэми щыIэныгъэм гъогур зэрэщыпхы-рашыщтыр. Арышъ, ахэр кIэ-щакIо зыфэхьухэрэ Iофыгъохэм адегъэштгъэныр, гъогу тэрэз тещэгъэнхэр непэрэ мафэм игъоу ыльэгъурэ лъэныкIохэм зыкIэ ащыщ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сурэтыр тезыхыгъэр Iэ-шIынэ Аслан.

Адыгэ Республикэм и ветеранхэм я Советрэ республик фондэу «ТекIоныгъ» зыфиIоу Советскэ Союзым и Лыхьужьэу Андырхьое Хьусен ыцIэ зыхьырэм игъэIорышIапIэрэ къашIыгъэ Джэпсалъэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм афакIорэр

Адыгэ Республикэм щыпсэу-хэу лыгъэныгъэ зыфэтшIыхэ-рэр! ТичIыпIэгъу лъапIэхэр! Орга-низациехэм, учреждениехэм, предприятиехэм, хьызмэтыршIэ-лэпкъ зэфэшъхьафхэм япашхэр!

2013-рэ илъэсыр ТекIоныгъэ-шхом ия 70-рэ илъэс изыфэгъэ-хьазырын тегъэпсыхьагъэу кIошт. Мыгъэ нэмыщ-фашист техакIохэр Адыгейм зырафыжьыгъэхэм ия 70-рэ илъэс хэдгъэуэфыкIышт.

Заом хэлэжьагъэхэм, парти-занхэм, заор зыщымыкIогъэ чIыпIэхэм ащылэжьагъэхэм,

шъузабэхэу зышъхьэгъусэхэр Хэгъэгъу зоошхом хэклодагъэхэм япхыгъэ Iофтхьабзэхэм язэ-шIохынкIэ IофшIэнышхо кыт-пыщылъ. Джащ фэдэу заом икIэлэцIыкIухэри зыщыдгъэ-гъупшэхэ хьуштгэп.

Ащ пае Адыгэ Республикэм комитетэу «ТекIоныгъ» зыфи-Iорэр щызэхашагъ, Адыгэ Рес-публикэм и Лыхьужьэу ащ пэщэ-ныгъэ дызэрехъэ, джащ фэдэу программэу «ЗэкIэми заом иве-теранхэм тафэгумэкIын фае» зыфиIорэр гъэцкIагъэ мэхьу.

Пстэуми анахь мэхьанэшхо зIэр зэкIэ ветеранхэм танэсы-ныр, зи зыщытымыгъэгъупшэ-ныр ары.

Хэгъэгум ишъхьафитыныгъэ фээзэгъэ дзэкIолIхэр ащымы-гъупшэнхэм, джащ фэдэу ЯтIо-нэрэ дунэе заор зыфэдэ шъып-къагъэр, тичIыпIэгъухэм лы-хьужьыгъэу ащ щызэрахьагъэр зэлыгъэшIэгъэным пае тхылъ-хэр къыдэгъэкIыгъэнхэ фае.

Мы пшъэрылхэм язэшIохын зихэгъэгъу шIу зыльэгъурэ, ащ илыхужь тарихъ зыщызгъэ-

гъуазэ зышIоигъо пстэури къы-хэлэжьэн фае.

Адыгэ Республикэм щыпсэу-хэрэм, организациехэм, учреж-дениехэм, предприятиехэм, хьызмэт лэпкъ зэфэшъхьаф-хэм яIэшъхьэтетхэм ыкIи яIо-фышIэхэм тялэIу тичIыпIэ-гъоу, Советскэ Союзым и Лы-хьужьэу Андырхьое Хьусен ыцIэ зыхьырэ фондэу «ТекIо-ныгъэм» мылкъу IэпыIэгъу къыфэхьунхэу.

Фондым иреквизитхэр:
Россия

Адыгейский республиканский фонд поддержки ветеранов (пенсионеров) «Победа» име-ни Героя Советского Союза Хусена Андрухаева
ИНН/КПП 0105051524/010501001
Классификация: Расчетный в ОАО АКБ «Новация»
р/сч 40703810900000000386
Корсчет 30101810300000000700
В ГРКЦ НБ Респ. Адыгея, Банк России
БИК 047908700 ИНН 0100000050

ТАРИХЪ ЛЪАГЪОХЭМКІЭ

Адыгэр тыди щыадыг

Гушылап

Дунэе тарихъ куум адыгэхэр зэрэхуцуагъэхэр цIэу «черкес-хэр» ары. Ащ елтытыгъэу блэ-кыгъэ чыжъэм ылъапсэ нахъ уетIэ къэс, лъэпкъ лъапсэм нахъ пэблагъэ охъу. Къэлогъэ-лэтэжыгъэу щымыгъэу, шIэныгъэ тхыгъэ зэфэшъафыбэу щылэхэм зафэбгъэнэлъасэмэ, ижырэ адыгэм идунэтеты-кIагъэр кIэзыгъэнчъэу нэфа-гъэрэ шыпкъагъэрэ хэлъэу уанэлъу кырагъэуо.

Блэкыгъэ чыжъэм ушыгъо-зэныр ыкIи ащ шIоу хэлъыр джырэ охътакIэм щыбгъэфедэ-жыныр зигъо Iофыгъо ин. Ащ гу лъызытэрэ нэбгырабэ тиныбжыкIэхэм ахэт. Ахэр акъыл-шIэныгъэ, гумэкI-гурышэ, лъэпкъ шъхэлъыгъэ ыкIи дунэеплъыкIэ хэхыгъэ зигъэ. Купым агу анахъэу зыкIэмы-тIасхъэрэ зыщыш адыгэ лъэп-кым итарихъ кымылIотыкыгъэ, лъэныкIо шъэфыбэ зыхэлъ. Ащ кыпкъырыкIэу, гупшысэн-лъы-хон ыкIи къэгъотын-зэхъфыныр зинэрыгъхэр гупсэфыхэрэп, етIупшыгъэу афэлъэкIырэр ашIэ. НыбжыкIэ хъупхъэ чан-хъу Бэрэдж Алай (джыдэдэм IэкIыб къэрал кIуагъэу щыI), Мыекъуапэ шыпсэурэ Цэй Ай-дамыр (мы кIалэхэр зэлэгъух, зы еджапIэм шызедеджагъэх, гъэсагъэх) ыкIи ахэр зылызы-щэрэ, зыкIырыплтырэ нахъы-жыIо акъылышIохэр ахэм ащышых. Акъыл зыхэлъ гушы-лэр кIочIэшIуба, кыкIэкIуагъ джащ фэдэ IофшIакIэм тхылъэу «Черкесы» зыфиорэр.

«Черкесы»

икъэхукI

Илээс зауэлкIэ узэкIэлэбжъ-мэ, Бэрэдж Алай Интерне-

тымкIэ зы лъэуж гъэшIэгъон теуцуагъ ыкIи кыгъотыгъ. Ор-ганизациеу «Карне де ля Саб-реташ» зыфиорэм кыдыгъэ-кIыгъэу, француз журналым кыхыгъэ очерк инэу, француз дзэ кыулыкъушIэу Мишель Са-пен-Линьер ытхыгъэу «Черке-сы» зыфиорэр ары. Илээсым плIэ кыдэкIырэ журналыр Францием идзэ кыулыкъу ита-рихъ кырилотыкIэу гъэпсыгъэ. ШIэныгъэ обществэу «Сабре-таш» дзэкъулыкъу тарихъыр зышIогъэшIэгъон цIыф зедигъэ купым апэрэу 1891-рэ илээсым зэхашэгъагъ, 1893-м юриди-ческэ кIуачIэ илэ хъугъэ ыкIи 1901-м — общественнэ шIогъэ ин кыхыгъэу алытагъ. Джырэ мафэхэм «Сабреташым» иса-тырхэм нэбгырэ миным нахы-бэ ахэт, ахэр Францием ис за-къохэр армырэу, IэкIыб къэрал-хэм ащыпсэхуэу хэгъэгу зэфэ-шъафхэм ятарихъ зышIогъэ-шIэгъонэу ззыгъашIэхэрэр арых.

Журналым икыдэгъэкIын иIоф анахъ специалист дэгъу-хэр хэлажэх. Илээс пэпчэ ащ иаужырэ чэзыу кыдэкIыгъо зы тарихъ нэкIубгъо гъэшIэгъон дэдэ горэм фытырагъэпсыхъэ. «Сабреташым» 1987-рэ илээ-сым кытыридзэгъэ кыдэкIы-гъор адыгэхэу Сирием шыпсэу-гъэхэм ыкIи мы хэгъэгур Фран-цием ыубыти, иколониеу зыщэ-тым, французхэм Сирием те-тыгъор зышаIыгъыгъэ уахътэм (1920 — 1946-рэ илээсхэм), Черкес полкэу француз хабзэ-хэм мыщ шызэхашэгъагъэм итарихъ фэгъэхыгъ.

Мишель Сапен-Линьер итхыIэ адыгэхэр КъокIыпIэ Благъэм зыщылэгъэхэ охътэ гъэшIэгъон пычыгъор, Черкес полкым ита-рихъ, Сириер зэо пшэ шIуцIэхэм кызырадзыхыгъагъэр ыкIи француз быракъхэр зэрэщыбы-

батэщтыгъэхэр кыщиIоты-кыгъэ. Тхыгъэм игъэкIотыгъэу Черкес полкэу француз капита-нэу Колле зипэцагъэм илыгъэ хабзэ зынэсыщтыгъэр икъукIэ кыщыIотагъ. Авторым иунэе хъарзынэщ кыхыгъыгъэ сурэт-хэр тхылым щыгъэфедагъэх. Ау гъэшIэгъоныр ежъ Мишель Сапен-Линьер ищыIэныгъэ ыкIи икъулыкъушIэн яхыIлэгъэ тхыгъэ гори зэрэщымылэр, кы-зэрэмынагъэр ары. Ау лIым итхылъэу «Черкесы» адыгэм ицIыфыгъэ шапхъэ лъэныкъуа-бэкIэ кызылэуихэу зэрэгъэпсы-гъэм тхыгъэм уасэ фыуегъэшIы, адыгэ лъэпкъ тарихъым инэ-кIубгъо хахъо фэзышIэуи ар щыт.

УрысыбзэкIэ

кыдэгъэкIыгъэныр

Француз тхыгъэр урысыбзэм егъэкIугъэн гупшысэр псын-кIэу кIалэм, Цэй Айдамыр, ышъхъэ къитэджагъ. Джа-щыгъум охътэ чыжъэм адыгэ-хэм ялIыгъэ хабзэ зыфэдагъэр нахъ зэхэфыгъошIу зэрэхъу-щтым гу лъытагъ.

Цэй Батыр ыкIом ыкIом ыкIом ыкIом Айдамыр гурыт ыкIи апшгъэрэ еджапIэхэм ащеджэфэ, лIэкIо лъапсэм имызакъоу, лъэпкъ тарихъыр нэрынэ пчъа-гъэу зэрэзэрыдзагъэр зэхифы-гъагъ. Арыти, мэхъанэ зигъэ Iо-фым фежъагъ. Тхылъэу «Чер-кесы» зыфилоу урысыбзэкIэ кыдэкIыгъэм ипроект иав-торыр Цэй Айдамыр Алай ыкIор ары. Адыгэ къэралыгъо университетым адыговедени-емкIэ и Гупчэ ишIэ хэлъэу уры-сыбзэкIэ «Черкесы» кыдагъэ-кIыгъэ. Француз тхыгъэр уры-сыбзэм илхыгъэныр зыпшъэ ифагъэр АКЪУ-м французы-бзэмкIэ икафедрэ икIэлэегъэ-джэ шъхъалэу **ГъукIэпшъы-кIо Сусан** ары. Тхылым ина-учнэ редакторы, гушылапэм ыкIи комментариехэм яавто-рыр АКЪУ-м адыгэхэм ята-рихъкIэ ыкIи якультурэкIэ ика-федрэ идоцентэу, тарихъ шIэ-ныгъэхэмкIэ кандидатэу **Гъуб-жъэкIо Марат**.

«Сабреташым» французыбзэ-кIэ кыхыиутыгъэ «Черкесы» урысыбзэкIэ кыдэгъэкIыгъэ-ным цIыф еджэгъэ гъэсэгъабэ-мэ анаIэ тырагъэтыгъ. Ахэр тхы-лтыр зэрэщылэм апэдэдэ гу лъы-зытагъэу, макъэ кызыгъэлугъэу **Бэрэдж Алай**, IэкIыб къэрал-хэм ащыпсэурэ адыгэхэм ята-рихъ дэгъоу зышIэу, ышъхъэки зыгъэуэфыгъэу **Бэрэдж Ни-хъад**, тарихъ шIэныгъэлэжъхъу, адыгэ диаспорэм итарихъкIэ Iоф зышIэхэу **А. Къушъхъа-быр**, **С. Хъоткъор**, **С. Нэ-джыкIор** ыкIи адыгэ дзэ културэмкIэ ушэтаклоу, «Iэ-шэ-шъуашэр» ыкIи «шыр зэ-рэгъэкIэрэкIэгъэ шыкIэр» тхы-лым кызырэщытыгъэхэм уасэ къызытыгъэу **Ф. Наковыр** арых.

Тхылъэу «Черкесы» икы-

дэгъэкIакохэм мы зыцIэ къе-тIуагъэхэр IэпыIэгъу кызыра-фэхъугъэхэмкIэ ыкIи обществэу «Сабреташ», ащ ипашэу зиус-хъан инэралэу Мишель Аното кыдэкIыгъо гъэшIэгъоныр зэ-радзэкIын фытыныгъэ кызы-раритыгъэмкIэ лъэшэу афэра-зэхэу «тхышъуегъэпсэу» зэра-лорэр кыхагъэщыгъ.

Тхылым кылуатэрэр ыкIи имэхъан

Адыгэм итарихъ гъогуонэ лъэныкъуабэкIэ къутэмэ пчъа-гъэу зэбгырэкIы. ЗымкIэ — адыгэр дунаим кызытехъуа-гъэм кышчыкIэдзагъэу лIыгъэ-цIыфыгъэр кыгъэгъунэу зэрэ-псэурэр; адрэмкIэ — адыгэр тыдэ шылэми адыгэу кызырэ-нэжыырэр, ишъхъэлъытэжърэ инамысрэ кыухъумэу ыпсэ ытыным сыдигъуи зэрэфэхъа-зырэр.

ПсэупIэ джэнэтыр Тхъэм лъэпкъым кызыретым, ащ фэдиз къабзэ гумэкI ащ епхы-гъэу кыгъэхъугъагъ. Ау анахъ чIыпIэ зэжъу ифагъэки адыгэм ынапэ, ишъхъэлъытэжърэ зэри-мыхъожыгъэр, зыхэфэгъэ нэмыкI лъэпкъ пэпчэ ишэн-ха-бзэкIэ, изекIокIэ-гъэпсыкIэкIэ еинэкIэу, елзэгэкIэу, лIыгъэм, цIыфыгъэм псэр афитIупщэу зэрэшылагъэм, инасын Iэбжъэ-накIэ фэбанэу гъашIэр кызы-рихыырэм, адыгэхэм ялIыгъэ-хэбзэ зэкIэмыкIожэ ехылаIагъ тхылэ зэдзэкIыгъэу «Черкесы» зыфилоу бэмышIэу АР-м кы-щытырадагъэр.

Тхылтыр адыговедхъу Къо-кIыпIэ БлагъэмкIэ зыкъэзы-ушыхъахъэрэм ыкIи тхыль-еджэхъу адыгэ диаспорэм ита-рихъ зышIогъэшIэгъонхэм ате-гъэпсыхъагъ. Гъогумэфэ-лъэпэ-мафэ ыдзынэу фэтIо.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

Бзэм лъэпкъхэр зэфещэх

Сэ илээсыбэ хъугъэу фран-цузыбзэр Джэдэжъэхэблэ гурыт еджапIэм щясэгъашIэ. Канди-датскэ IофшIэныр стхи, къэз-гъэшпыпкъэжыгъэ. IэкIыб къэ-ралыгъуабзэхэм ямэхъанэ зы-кызырIэтырэр непэ синэры-лъэгъу. Лъэпкъэу дунаим тетыр нахъ зэгурылонымкIэ бзэм мэхъанэшхо зэриIэр сшIошъ мэхъу. Шыпкъэ зыфалорэр, «зы-бзэ пшIэрэ лъэпкъыр нахъ кып-пэблагъэ мэхъу».

IэкIыб къэралыгъуабзэхэм язэгъэшIэнкIэ пшъэрылгъэу щытхэм ащыщ кIэлэеджакIор зыбзэ зэригъэшIэрэ лъэпкъым икультурэ, итарихъ хэшIыкI афыриIэу, ахэм атегушыIэн ылъэкIынэу хъуныр. КIэлэ-еджакIо пэпчэ нэмыкI лъэп-къым ыбзэ зэригъашIэ шIоигъоу пIугъэным мэхъанэшхо иI. А шIоигъоныгъэр ары лъэпкъхэм шъхъэклафэ афэпшIыным, шIу плъэгъунхэм къежъапIэ афэ-хъурэр.

Французыбзэр лъэпкъ еджа-пIэм щябгъэшIэным хъушъхъа-фыкIыгъэ еклолIакIэхэр иIэх. Ахэм ащыщ ныдэлъфыбзэм — адыгабзэм игъэфедэн. Ар сыд-ми хэо-хапкIэу щымыгъэу, сис-темэ гъэнэфагъэ хэлъэу фран-цузыбзэмрэ адыгабзэмрэ зэз-

гъапшэхэзэ егъэджэн сыхъатхэр зэхэсэщэх.

Адыгабзэмрэ французы-бзэмрэ зыщызэнэсырэ чIы-пIэхэм бэу уалокIэ. Ахэм ащы-щэу анахъ нэрылэгъухэр, нахъ шIуагъэ къэзытхэрэр тэгъэфед-дэх. Анахъэу зэгъэпшэнхэр зы-щытшIыхэрэр пчъэгъацIэхэр арых. Урысыбзэм тищыIэныгъэ чIыпIэшхо зэрэщиубытырэм кыххэкIэу, бгъэшIэгъонэу шы-тэп адыгэ кIэлэеджакIохэм ар къазэрэтеклорэр. ГушыIэм пае, «Мэфэпчъыр» зыфиорэ темэр ткIу зыхъукIэ, адыгабзэкIэ ма-фэхэм ыкIи мазэхэм якъэлъуа-кIэхэм кIын апалъагъо. КIэлэ-егъаджэм ыгъэфедэн фае мы чIыпIэм зэгъэпшэнэр.

Французыбзэмрэ адыгабзэм-рэ зэбгъапшэзэ зэбгъэшIэным-кIэ зышIуагъэ къэкIошт мате-риал бай дэбгъотэшт методи-ческэ IэпыIэгъоу адыгэ-урыс бзитIушIэныгъэр бгъэфедэзэ, французыбзэр зэрэзбгъэшIэ-щтым фэгъэхыгъэ моногра-фиеу кыдэдгъэкIыгъэм. Сэ сишIошIыкIэ, адыгэ еджапIэм IэкIыб къэралыгъуабзэхэр щя-бгъэшIэнхэм иамаIхэр кыпIэ-кIэхъанхэмкIэ ащ ишIуагъэ къэкIошт.

Темыр кавказыбзэхэм адэлэ-

жыагъэхэм ащышых зэлъашIэрэ ушэтакIохэу Жорж Дюмезиль ыкIи Катрин Пари. Диссерта-циер стхы зэхъум ахэм ыкIи француз классическэ граммати-кэхэм яIофшIагъэхэр згъэфедэ-гъэх. АщкIэ лъэшэу IэпыIэгъу кысыфэхъугъ межбиблиотечнэ абонементыр (МБА). Мы чIы-пIэм зы хъугъэ-шIагъэ сыгу кышчыкIыжыгъэ. **Ащ фэдэу сызыкIэлэлугъэ тхылыр Москва кыкIи Джэдэ-хэблэ къоджэ тхылыреджа-пIэм къэкIуагъ. Бандеролым француз грамматикэхэм афэгъэхыгъэ диафильм зау-лэ (зэкIэмкIи нэкIубгъо 900 хъоу) ыкIи Ж. Дюмезиль 1933-рэ илээсым Париж кышчыдыгъэкIыгъэ тхы-лыр — оригиналыр ащ дэ-лыгъэх.** Слъэгъурэр сшIошъ хъугъэп, згъэшIэгъуагъэ. Кы-зэрэчIэкIыгъэмкIэ, IэкIыб къэ-ралыгъуабзэхэм я Тхылыеджа-пIэ иеджэпIэ зал чIэлъ экзем-пляр закъор къуаджэм къагъэ-хыгъ!

Илээсыбзэхэм къаклоцI клу-бэу «Ровесник» зыфиорэм сы-рипэшэгъ. Хэгъэгум иполити-ческэ щыIакIэ зэхъокIыгъэ зэ-хъум, ащ «Лингва» цIэу илэ ху-гъэ. Илээс зауэлкIэ узэкIэлэ-

бэжъмэ, а кружокым хэтхэр кIэ-щакIо зыфэхъугъэ Iофтхъэбзэ гъэшIэгъон тиеджапIэ шы-кIуагъ. IэкIыб къэралыгъуабзэ-хэр языгъэшIэрэ кIэлэегъа-джэхэм ясеминар тиеджапIэ шызэхашагъ. Ащ кIедгъэблэ-гъагъэх ТэухеаIэ дэжэ архе-ологие тIынхэу щыкIохэрэм IэкIыбым кыкIыгъэу ахэла-жъэхэрэр. А лъэхъаным кIэлэ-еджакIохэм яшIэныгъэхэр икыу фэдизэу къагъэлэгъуагъ, щыт-хъуи къахыгъэ. ХъакIэхэм лъэ-шэу агъэшIэгъуагъ яныдэлъ-фыбзэ Адыгеим зэрэщызэха-хыгъэр. Тэри шIухафтынхэр афэдгъэхъазырыгъэх. Художник IэпIасэу ГъукIэ Замудин ыгъэ-сэгъэ тикъоджэ кIалэу КIыкI Хъазрэт ышIыгъэ нэмазлыкъ цIыкIухэм шыкIэпщынэ ыкIи пхъэкIыч цIыкIухэр ягъусэхэу хъакIэхэм яттыгъ. Ащ нэмыкIэу, француз бзылфыгъэхэм лъэпкъ шъуашэ зыщыгъ нысхъапэхэр афагъэшъошагъэх. Титарихъ инэпэеплъэу зэкIэ хъакIэхэм мыжым хэшIыкIыгъэ исп унэ цIыкIухэр аратыгъэх.

Швейцарием кыкIыгъэ Ма-нуэл Рионду зIукулэгъум фран-цузыбзэкIи нэмыщыбзэкIи кы-щыгушылагъ. АдыгабзэкIэ ащ «тхыашъуегъэпсэу» кызырэ-

тиIуагъэр кIэлэеджакIохэм лъэ-шэу ягопагъ ыкIи бэрэ Iэгу фы-теуагъэх.

Лъэпкъ шхыныгъоу зэрэт-хэкIагъэхэр лъэшэу агу рихы-гъэх, ау адыгэ къуаер анахъ къахагъэщыгъ. Швейцарием ыкIи Францием кIоэ зэмы-лIэужыгъоу къащашIырэр кы-зыдэплъытэкIэ, тэ тикъуае агу зэрэрихыгъэр дгъэшIэ-гуагъэ.

ЗIукулэгъум кIэлэеджакIохэм кIуачIэ къаритыгъ, нахъ фэкIэ-щыгъохэу французыбзэр зэрагъашIэу аублагъ. А бзэмкIэ зышчыгушыIэхэрэ къэралыгъо-хэм ятарихъ, непэ ахэм ящы-IакIэ зэрагъашIэмэ ашIоигъо хъугъэх. **ЗIукулэгъум ыуж мэ-зэ заулэ тешIагъэу М. Рионд (урысыбзэр ешIэ, адыгабзэр зэрегъашIэ) кIэлэеджакIо-хэм тхылхэр, Швейцарием икартхэр ыкIи швейцар шо-колад дэлъэу посылкэ къа-фигъэхыгъ.** КIалэхэми кы-зытырагъэнагъэп — респуб-ликэм итарихъ, итамыгъэхэр, ипшысэхэр зыдэт тхылхэр, гъэзетхэм, журналхэм ащыщ номерхэр фагъэхыгъэх. Ащ те-тэу зэныбджэгъуныгъэр лъы-кIотагъ.

ЛIЫБЗЫУ Марзыет.

Джэдэжъэхэблэ гурыт еджа-пIэм французыбзэмкIэ икIэлэегъадж, филологие шIэныгъэхэмкIэ кандидат.

Адыгеир зэман пасэхэм кьашегъэ- жъагъэу

Адыгэхэр зыщыпсэу-хэрэ чыгум кьыры-кьуагъэм икьэбархэр тхыгъэ зэфэшхьаф-хэм кьахэфх. Лъэпкъым итарихъ зышломыгъэшлэгъон зы нэгъыри кьытхэ-мытэу сэгугъэ. «Сы-адыг» зылорэ пстэуми тызытес чыгум тапэ-кьэ кьыщыхъугъэхэм-рэ щыпсэугъэхэмрэ апыл кьэбархэр зэ-зыгъашлэ зышлоигъо-хэр ахэтых. Кьэбар-хэм гъэзетеджэхэр тинэклубгъоу «Адыгэ-мэ ядунай» зыфило-рэм нэлуасэ щафэт-шыхэзэ тшышт.

Пэсэрэ зэманыр

(Первобытнообщинный
строй)

Ильэс мин 300 — 220-кьэ узэкьлэбжъымэ. Пшызэ лушъо шьолъырым лъэпкъэу гурыт ашельхэр щыпсэуштыгъэх. Псыхъо-хэу Фортепьянкэрэ Псэ-кьупсэрэ штаукьым ха-шыкьыгъэ Іэмэ-псымэхэр кьыщагъотыгъэх.

Ильэс мини 150-кьэ узэкьлэбжъымэ. Пшы-зэ шьолъырым кьэхэ ашель-хэр исыгъэх. Ахэр зыщы-псэугъэ чыгум саугъэт 50 фэдиз кьарагъотагъ. Среднеадажохскэ псэуплэр ахэм кьахэфх.

Ильэс мини 100 — 40-кьэ узэкьлэбжъымэ. Ашельхэм мустье лъэп-кьыр кьалэкьло. Кьур-джыпс, Лучовскэ, Семи-яблоневскэ, Урупскэ, Псе-фирскэ, Губскэ, Даховскэ псэуплэхэм мыжъом хэ-шыкьыгъэ Іэмэ-псымэхэр (пкьыгъохэр) кьащагъо-тыгъэх. Монашескэ гъо-члэгъыр кьыщыхагъэштыгъ.

Ильэс мини 40 — 11-кьэ узэкьлэбжъымэ. Ижы-кьэ, мыжъо лэшлэгъум, шылэгъэ цыфхэр Пшызэ шьолъыр исыгъэх. Камен-номостскэ псэуплэм (уцу-плэм), Губэ уцуплэм ар кьа-ушыхьатыгъ.

Ильэс мини 10 — 5-кьэ узэкьлэбжъымэ. Мезолит, нэужым неолит зэманым Пшызэ шьолъы-рым щыпсэугъэ цыфхэр былымхуным пыхъэгъа-гъэх. Ахэм ягъочлэгъу псэ-уплэхэр кьагъотыгъэх.

Аулъэ Пшымаф.
«Адыгеир
хъугъэ-шлагъэхэм
кьызырахафэрэр».

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Хэушъхьафыкьыгъэ шлухъафтыныр хьазыр

«Кьыблэ шьолъырым ибзыль-фыгъэхэм мамырныгъэмрэ шы-нэгъончъэнымрэ кьаухъумэх» зыфило-рэ организациеу ильэс кьэс зэхищэрэ зэнэкьокъум икьэуххэр мэзаем и 15-м зэфэхьысыжы-щтых. Текьоныгъэр кьыдзыхы-рэм «Мамырныгъэр иунэ кьыще-жъэ» зыфило-рэ шлухъафтыныр фагъэшъошэшт.

Зэнэкьокъур зэхэзыщагъэхэр мыкьэралыгъо организациеу «Де-мократиер непэ зыфэдэр» зыфи-ло-рэм икьутамэ хэхъэх. Икьыгъэ ильэсым шлухъафтыну «Кавка-зым ибзыльфыгъэхэр мамырны-гъэм фэбанэх» зыфило-рэр Чэчэн Республикэм шыцэу Инна Ай-рапетян ратыгъагъ, ятлонэрэр «Ставропольем идобровольнэ обществэ» ипащэу Шакирэ Сафье,

ящэнэрэр Роза Ганиевам (Ингуше-тиер) афагъэшъошагъэх.

Бзыльфыгъэм непэ иунагъо кьызыриухъумэрэм нэмыкьэу, кьэ-ралыгъо Іофхэр зэрэзыхъэхэрэм, Іэшэ зэпэуцужхэм зрахажажэрэм, цыфхэм яфитыныгъэхэр кьызыри-ухъумэхэрэм обществэм ыналэ ты-рырагъэдзэныр ары организациеу «Демократиер непэ зыфэдэр» зы-фило-рэр зыфэлажэрэр.

«Кьыблэ шьолъырым ибзыль-фыгъэхэм мамырныгъэмрэ шы-нэгъончъэнымрэ кьаухъумэх» зыфи-ло-рэ кьэшэкьло купым гъэтхэпэ ма-зэм шьолъыр конференции Ере-ван щызэхышэшт. Ащ хэлэжъэн-хэу Темыр ыкьі Кьыблэ Кавказым ябзыльфыгъэ организациеу ра-гъэблагъэх. Узэрэхэлэжъэшт шы-кьэ-р организациеу «Демократиер непэ изытет» зыфило-рэм исайт фаехэм рагъотэшт.

Компьютерыр зэрагъашлэ

Ягъэпсэфыгъо уахътэ кьэси Іофшлэныр зыгъэтлытыжыгъэхэм апае Кьэрэщэ-Щэрджэс Республикэм компьютерыр зэрэбгъэфедэшт шыкьлэр зыщызэрагъэшлэушут курсхэр кьыщызэуахыгъэх. Еджакьло кьакьлохэрэм ыпкьлэ арагъэтырэр, аныбжыи кьэлупчлэхэрэр. Апэрэ купыр зеджэрэр мазэм кьехъугъ, ахэм ильэс 75-рэ зыгъэшлагъэхэри ахэтых.

Пенсионерхэр зэрэрагъэдэжэштхэ программэр кьэбар жьугъэр шыфхэм алыгъэІэсыгъэнымкьлэ кьэлэ Гупчэм икьулыкьушлэхэр ары кьэзы-гупшысыгъэр, курсхэр кьызылэуахыным кьэщакьло фэхъугъэр кьалэу Чер-кесскэ ипащэхэр ары. Фаехэр зэкьлэ компьютерыр зэрэбгъэфедэшттым зыфагъэсэнэу кьэкьлох. Ящыкьлэгъэ кьэбарыр кьагъотынуэ, ар нэмыкь цыф фагъэхьынуэ, электроннэ почтэр агъэфедэнэу цыфхэм загъасэ.

Кьалэм ипресс-кьулыкьу кьызыритырымкьлэ, курсым кьэкьлорэ нэжъ-Іужхэр сабыйхэм афэдэу кьадэхурэм щэгъушлукьых. Тхыгъэхэр хэ-зыутышхуэрэр, файлхэр кьэзыгъотыхэрэр, шрифтыр зэблэзыхъу-шъухэрэр ахэм ахэтых.

Зэкьлэми е д ж э н ы р ашлэгъэшлэ-гъон, мафэ кьэс ягуапэу кьэ-кь-о-х, ыпкьлэ хэмы-лъэу компь-ютерыр зэ-рагъашлэнуэ амал кьэзы-тыгъэхэми, езыгъаджэ-хэрэми афе-разэх.

КАВКАЗЫМ

КЪБР-М

Сомэ миллиардныкьо атырагъэкьодэшт

Кьэбэртэе-Бэлькьар Республикэм иныб-жыкьлэхэу тапэкьлэ республикэм фэлэжэшт-хэм сэнэхъат зэфэшхьафхэр арагъэгъоты-ным пае сомэ миллиардныкьо яеджэн пэ-Іуагъэхьашт. Іофшлэлохэм ягъэхъазырын фэгъэхьыгъэ программэу республикэм ща-штагъэм кьызырэдилытэрэмкьлэ, 2015-рэ ильэ-сым нэс ныбжыкьлэ 50 фэдиз ильэс кьэс Іэкьыб хэгъэгъухэм, анахъэу Евросоюзым ха-хъэхэрэм, агъакьлохэзэ ашлэшт. Ахэм эконо-микэмрэ менеджментымерэ бизнес-еджаплэ-хэм ащызэрагъэшлэшт.

— Тидунай псынклэу зызэблехъу, уфэмы-сакьымэ, укьыщинэни ыльэкьышт. Арышъ, уишлэныгъэхэм ахэгъэхъо зэпытын фае, ана-хъэу шыкьлэлохэр ныбжыкьлэхэм агъэфе-дэшхуэхэу едгъэсэнхэр тэ типшъэрылъэу сэ-лыгътэ, — кьыщиІуагъ республикэм ипащэу Кьанэко Арсен бэмышлэу ежъ ыцлэ зыхъырэ стипендиэхэр анахъ дэгъоу еджэхэрэм зэ-ритыштыр кьэзыушыхьатыр тхылъхэр сту-дентхэм аритыхэ зэхъум.

Программэм кьызырэщылоу, социальнэ Іофы-гъохэм афэгъэзагъэу Іоф зышлэн нэгъыри 10, псэолэшынымрэ архитектурэмрэ, культурэм, цыфхэм япсауныгъэ кьэухъумэгъэным, нэ-мыкьлэхэми атегъэпсыхьагъэхэу сэнэхъат зэфэ-шхьафхэр ныбжыкьлэхэм арагъэгъотыштых.

Нэгъыри 100-мэ ильэс кьэс инджылызыбзэ арагъэшлэшт, зэкьлэмкьі нэгъырэ 600 фэдиз рагъэдэжэшт. Аужырэ ильэситфым Іэкьыб кьэралыгъохэм ащеджагъэу нэгъырэ 120-мэ кьагъэзэжыгъэу республикэм икономикэ зыкьегъэлэтыгъэным Іоф дашлэ.

Сабий 265-рэ аІахыгъ

Проектэу «Нырэ тырэ салъэхъу» зыфи-ло-рэр Кьэрэщэ-Щэрджэс Республикэм щытхъу хэлъэу щагъэцакьлэ. Ащ дэлажъэ-хэрэм гъэсэнныгъэмрэ шлэныгъэмрэкьлэ и Министерствэ игъусэхэу республикэм ипащэрэ иправительствэврэ япресс-кьу-лыкьухэм я ГъэІорышлэплэ ыкьі кьэбар жьугъэхэр цыфхэм алызыгъэІэсыхэрэ редакциехэм яІофышлэхэр ахэхъэх.

2011 — 2012-рэ еджэгъу ильэсхэр пштэ-хэмэ, унагъохэм аштэгъэ сабий 265-рэ еджаплэхэм ащеджэшттыгъэх. А пчъагъэр ыпэрэ 2009 — 2010-рэ ильэс еджэгъум егъэпшагъэмэ, 84-кьлэ нахьыб.

Сабий ибэхэр хабзэм икьлэлэцыкьлэ Іы-гышлэхэм кьызырэлэмынэштхэр респу-бликэм ипащэхэр нахъ зыгъэгумэкьыхэрэ Іофыгъохэм ащыш. Ар кьегъэлъагъо са-бий ибэхэм, янэ-ятэхэр тэрэзэу яІуныгъэ зэрэдэмылажъэхэрэм фэшл кьаІахыхи, унагъохэм аІуныу аштэгъэ кьлэлэцыкьлэхэм зрахахьорэр. Ащ фэдэ сабийхэр зыплухэ-рэм федеральнэ гупчэр кьызыраделэрэм нэмыкьлэу, республикэм ипащэхэри Іэпылэгъу афэхъух.

КЪЩР-М

Льэныкьуабэмэ ащагъэфедэшт электрон картэхэр кьыдагъэкIыштых

2010-рэ ильэсым бэдзоогъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашIэхэр зэрагъэцIэхэрэм ехылагъ» зыфилорэм диштэу, цыфхэм ялэу тхылхэр зэрахыылэрэм тетэу 2013-рэ ильэсым щылэ мазэм и 1-м кьышегъэжыагъэу тыгъэгъазэм и 31-м нэс Адыгэ Республикэм льэныкьуабэмэ атегъэпсыхъэгъэ электрон картэхэр кьышыхагъэкIыштых.

Льэу тхылхэр зышалахыхэрэ ыкIи льэныкьуабэмэ атегъэпсыхъэгъэ электрон картэхэр кьышыхагъэжыагъэу пунктхэм цыфым е ащ илIыкIо льэу тхылхэр архылагъ.

Цыфым фытыныгъэ иI ильэу тхылхэ ылыгъэу Адыгэ Республикэм иуполномоченнэ организацие — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашIэхэр зыгъэцIэхэрэ гупчэу къалэу Мыекьуапэ дэтым» ыкIи мыщ фэдэ чыплэм щылэм: 385000, къ. Мыекьуапэ, урамэу Краснооктябрьскэм, 47-р зыфигъэзэнэу.

Льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэ кьаратынымкIэ льэу тхылхэр зэралэклагъэхэрэ шыкIэр

Универсальнэ электрон картэ кьаратыным зыщыкIэлъэурэ тхылхэр Урысые Федерациеу экономикэ хэбхоньгъэмкIэ и Министерствэ 2011-рэ ильэсым бэдзоогъум и 22-м ышыхыгъэ унашъоу N 363-р зытетэу «Универсальнэ электрон картэ кьаратыным зыщыкIэлъэурэ тхылхэм нэмыкI кьэбархэу щыхагъэунэфыкIыхэрэм ыкIи универсальнэ электрон картэ кьаратыным зыщыкIэлъэурэ тхылхэр зыфэдэн фаеи яхылагъ» зыфилорэм зэрэщыгъэ-нэфэгъэ шыкIэм диштэу зэхэгъэуцагъэр Iэубытылэ кьызыфишIызэ, пшгъэрылты зыфашыгъэ организациеу — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашIэхэр зыгъэцIэхэрэ гупчэм» ыпкIэ хэмылгъэу цыфым льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэ кьаратыны.

Льэу тхылхэр ежэ ышыхыкIэ цыфым е ащ илIыкIо кьырихылагъэу ылажыкIышт.

Льэу тхылхэр зышалахырэр муниципальнэ фэло-фашIэхэр зыгъэцIэхэрэ Гупчэр, джащ фэдэу льэу тхылхэр зышалахырэр пунктхэр зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм экономикэ хэбхоньгъэмрэ сатыумрэкIэ и Министерствэ. Чыплэхэм Iэрыфэгъоу льэу тхылхэр зышыхагъэуцон альэкIыштыхэр хэыгъэу ялэхэ, узэрыгъэшт Iэмэ-псымэхэр ыкIи льэу тхылхэм язэхэгъэуцонкIэ Iэубытылэ пшгъэр информационнэ материалхэр ачIэлыныгъэ; льэу тхылхэм зэрэдэлэжыхэрэ шыкIэр, универсальнэ электрон картэм икьыдэгъэкIыныкIэ пла-

лэхэр, ахэр кьазышараты-жышыхэ чыплэхэр, ащ епхыгъэ фэло-фашIэхэр зыгъэцIэхэрэ банкхэм яспискэхэр кьызыщыгъэлэгъэгъэхэ кьэбарлгыгъэлэс стенд е киоскхэр ачIэтынгъэ фае. УОС-мрэ ППВ-хэмрэ ялофышIэхэм цыфхэм консултацияхэр афызэхашэнхэ ыкIи льэу тхылхэм язэхэгъэуцонкIэ аделэнхэ фае.

Льэу тхылхэр зэхагъэуцоннымкIэ ящыкIэгъэ кьэбархэр муниципальнэ фэло-фашIэхэмкIэ Гупчэм Адыгэ Республикэм экономикэ хэбхоньгъэмрэ сатыумрэкIэ и Министерствэ иофициальнэ сайтхэм арагъэханхэ, джащ фэдэу льэу тхылхэр зышаштэрэ унэм чIэт кьэбарлгыгъэлэс стендхэм арытынхэ фае.

Льэу тхылхэм ибланкхэр УОС-мрэ ППВ-хэмрэ кьашаратын фае.

УОС-мрэ ППВ-хэмрэ ялофышIэ льэу тхылхэр ыштэ зыхыкIэ цыфыр зышыхыр кьэзыушыхыагъэ документ ылыгъэм ыкIи ащ сурэтэу тегъэпклагъэмрэ цыфым ынэгурэ зэтефэмэ еуплэкIых.

Льэу тхылхэр зэхагъэуцон зыхыкIэ гъэтэрэзыжыныхэр хашыхыгъэ хушгъэп.

УОС-м е ППВ-хэм ялофышIэ мыщ фэдэ пшгъэрылхэр егъэцIэ:

а) льэу тхылхэр кьэзыхылагъэм ылапэ кIидэжыгъэмэ ыкIи кьыпхышгъунэу ар зэхигъэуцагъэмэ еуплэкIы;

б) льэу тхылхэр зыдатхэрэ журналыр регъажыгъэ;

в) льэу тхылхэм кьэбарэу итхэр зэкIэ компьютерым регъахэ ыкIи (е) льэу тхылхэм икопие тырехы;

г) цыфыр зышыхыр кьэзыушыхыагъэ документым, лыкIом иполномочиехэр кьэзыгъэштыпкэжыгъэ документхэм икопие тырехы; цыфым сурэт тырехы;

д) льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэр кьыдэгъэ-кIыгъэным пае заявкэр зэхегъэуцэ;

е) электрон шыкIэкIэ универсальнэ электрон картэр кьыдэгъэ-кIыгъэным пае заявкэм кIэтхэжы;

ж) универсальнэ электрон картэм икьыдэгъэкIыны зынэсыгъэмкIэ кьэбархэр зэралэклагъэхэрэ шыкIэм фэгъэхыгъэ тхыгъэ цыкIур цыфым кьыфидэгъэкIы.

5.4. Картэ кьыдагъэкIыным зыщыкIэлъэурэ тхылхэр информационнэ системэм кьызыхыкIэ, ППВ-хэм ялофышIэ лэтемытэу ащкIэ цыфым макъэ регъэу, джащ фэдэу ащ фэгъэхыгъэу зы мафэкIэ тхыгъэу УОС-м макъэ регъэу.

УОС-мрэ ППВ-хэмрэ ялофышIэхэм льэу тхылхэр аштэ ыкIи ащ дэлажыгъэ зыхыкIэ цыфхэм ашгъэ Iоф ехылагъэ кьэбархэр кьэушхумэгъэнхэм атегъэпсыхъэгъэ хэбзэгъэуцугъэр кьыдалыгъэ.

Льэу тхылхэр алахырэл: картэр кьыдагъэкIыным зыщыкIэлъэурэ тхылхэу а цыф дэдэм зэхигъэуцагъэр информаци-

оннэ системэм хэлыхыгъэ зыхыкIэ; документхэр имыкьоу кьырахылагъэ зыхыкIэ; цыфым ылапэ льэу тхылхэм шыкIимыдэжыгъэ зыхыкIэ; льэу тхылхэр кьыпхышгъунэу зэхэмыгъэуцагъэ е шыкIэу шы-лэм димыштэу ар тхыгъэ зыхыкIэ.

Льэу тхылхэр зыгорэкIэ зыламыхыкIэ, цыфым фытыныгъэ иI шыкIагъэхэр зыдыгъэжыгъэхэ нэуж икIэрыкIэу ар арихылажыныгъэ.

Льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэр кьазэраратыштым е кьазэрарамытштым ехылагъэу унашъоу аштагъэхэмкIэ, УОС-м ыкIи (е) ППВ-хэм ялофышIэхэм язекIуакIэкIэ ыкIи зи зэрамышIагъэмкIэ хыкуым Iофыр намыгъэсэу тхыушыхыгъэ ыкIи хыкумым зыфагъэзэн альэкIышт.

Цыфхэм ялэу тхылхэм атетэу кьыдагъэкIырэ универсальнэ электрон картэхэр зэралэклагъэхэрэ шыкIэр

Федеральнэ уполномоченнэ организациеу кьыгъэхызырыгъэ электрон картэхэр кьызыушIэхэрэ нэуж мэфIи 10-м кьыкIоцI уполномоченнэ организациеу ахэр кьазышаратыжыхэрэ пунктхэу Адыгэ Республикэм щылэхэм алэклагъахыгъэ.

2006-рэ ильэсым бэдзоогъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 152-р зытетэу «Нэбгырэ пэпчэ фэгъэхыгъэ кьэбархэм яхылагъ» зыфилорэм диштэу, шапхэу щылэхэр кьыдалыгъэхэрэ универсальнэ электрон картэхэр алэклагъахыгъэ.

Универсальнэ электрон картэхэр зигугъу кьэтшыгъэ пунктхэм залэклагъахыгъэ нэуж мэфIи 5 нахыгъэ темышIэу льэу тхылхэм зэрэщыхыгъэуна-фыкIыгъэм тетэу телефонкIэ е тхыгъэу цыфым макъэ рагъэу универсальнэ электрон картэр кьаихыжыным иамад зэрэщыкIэмкIэ.

Льэу тхылхэм щыхыгъэуна-фыкIыгъэ пунктхэм цыфым иуниверсальнэ электрон картэ кьышыхыгъэ ащкIэ зызафигъэзэрэ мафэм.

Льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэр кьаихыжыным зэралэклагъэхыгъэ цыфым макъэ зырагъэу нэуж мэзи-лIум кьыкIоцI ар кьаихыжыныгъэу ППВ-м кьыземыкIуалэкIэ, зигугъу кьэтшыгъэ пIалэр зыкIырэм шегъэжыагъэу мэфIи-щым кьыкIоцI ППВ-м илофышIэ универсальнэ электрон картэр уполномоченнэ организациеу Iэклагъахыгъэ. Пунктым илофышIэ универсальнэ электрон картэр кьазылажыгъэхыгъэ

жырэ нэуж ильэсым кьыкIоцI ар уполномоченнэ организациеу щалыгъы. Зигугъу кьэтшыгъэ пIалэр зыкIыкIэ, федеральнэ уполномоченнэ организациеу зэригъэнафэрэ шыкIэм тетэу уполномоченнэ организациеу универсальнэ электрон картэр егъэклодыжы.

Льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэр кьыратыжы зыхыкIэ цыфым зышыхыр кьэзыушыхыагъэу документхэр арегъэлэгъэу.

Электрон картэр кьазэралы-жыжыгъэм ехылагъэу тхыгъэм цыфым ылапэ кIедзжыкIы. А тхыгъэр зыфэдэштэр уполномоченнэ организациеу егъэнафэ ыкIи уполномоченнэ организациеу иофициальнэ сайт ар рагъэхан фае.

Алапэ зыкIэдзжыгъэу тхыгъэм икопие тырахыны ыкIи цыфым ащ фэдэ тхыгъэр кьазыритыгъэ нэуж зы мафэкIэ ППВ-м илофышIэ ар уполномоченнэ организациеу Iэклагъахыгъэу фае.

Цыфым ылапэ зыкIэдзжыгъэу тхыгъэр ильэскIэ ППВ-м щалыгъы.

Цыфым универсальнэ электрон картэр кьыратыжы зыхыкIэ фытыныгъэ иI ар кьаихыжыныгъэу, ащ пае универсальнэ электрон картэр ыштэжыныгъэу зэрэфэмыем ехылагъэу льэу тхылхэр зэхэгъэуцэ.

Льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэр аштэжыныгъэу зэрэфэмыем ехылагъэу льэу тхылхэр зыфэдэн фаер зыгъэнафэрэр уполномоченнэ организациеу ары ыкIи уполномоченнэ организациеу иофициальнэ сайт ар рагъахыгъэ.

Льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэр кьыратыжыныгъэу кьэклагъэу кьазыламыжыкIэ, ар щалыгъыныгъэу ППВ-м илофышIэ уполномоченнэ организациеу мэфIи 10-м кьыкIоцI фырегъэхыжыкIы. Универсальнэ электрон картэр зэралыгъышт ыкIи зэрагъэклодыжышт шыкIэр зыгъэнафэрэр уполномоченнэ организациеу ары.

Льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэхэр кьызэралэклагъэхыгъэ шыкIэр

Льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэхэр кьыдэгъэ-кIыгъэным пае уполномоченнэ организациеу ежэ зэрэшIоигъом тетэу, ау Федеральнэ законэу 2005-рэ ильэсым бэдзоогъум и 21-м аштагъэу N 94-р зытетэу «Товархэр кьалэклэ-хыанхэмкIэ, кьэралыгъо, муниципальнэ фэныкьоныгъэхэм апае IофшIэнхэр, фэло-фашIэхэр агъэцIэнхэмкIэ заказхэр кьызэрэхауыгъэхэрэм яхылагъ» зыфилорэм кьышыхыгъэу лэжыгъэхэм анемыхIэхэм, универсальнэ электрон картэхэм якьэжыгъэхызырын фэгъэзэгъэшт организациеу (ыужкIэ универсальнэ электрон картэхэр кьэзыгъэхызырышт гупчэр Iлэзэ дгъэклошт) ыкIи универсальнэ

электрон картэр персонализациеу зышыхыгъэ организациеу (ыужкIэ персонализациеу гупчэр Iлэзэ дгъэклошт) егъэнафэх.

Федеральнэ уполномоченнэ организациеу — зэлухыгъэ Iахъэзэхэлэ обществу «Универсальная электронная карта» зыфилорэм (ыужкIэ федеральнэ уполномоченнэ организациеу Iлэзэ дгъэклошт) картэр кьэжыгъэхызырыгъэ гупчэмрэ персонализациеу гупчэмрэ зэдэлэжыныгъэу зэрадыригъэ-щтым ехылагъэу зэзэгъыныгъэу адешы.

Кьэбархэм, кьэбар технологи-гъэхэм альэныкьокIэ, цыфхэм ашгъэу Iофхэм афэгъэхыгъэу кьэбархэм якьэушхумэнкIэ ыкIи кьэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашIэхэм ягъэцIэнкIэ Урысые Федерациеу ишэпхэу правовой актхэм атетэу универсальнэ электрон картэхэр кьагъэхызыры ыкIи ахэр персонализациеу ашыхы.

Цыфхэм фытыныгъэу ялэхэр

Цыфым фытыныгъэ иI: шыкIэ хэмылгъэу универсальнэ электрон картэ кьыратыным зыщыкIэлъэурэ тхылхэ ылыгъэу уполномоченнэ организациеу зыфигъэзэнэу;

льэныкьуабэмэ ателытэгъэ электрон картэм идубликат кьыратыным зыщыкIэлъэурэ тхылхэ ылыгъэу уполномоченнэ организациеу зыфигъэзэнэу (универсальнэ электрон картэм идубликат ыуасэу зы универсальнэ электрон картэм икьыдэгъэкIыны ахыгъэу тефэрэм фэдиз мэху, 2005-рэ ильэсым бэдзоогъум и 21-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 94-р зытетэу «Товархэр кьалэклэ-хыанхэмкIэ, кьэралыгъо, муниципальнэ фэныкьоныгъэхэм апае IофшIэнхэр, фэло-фашIэхэр агъэцIэнхэмкIэ заказхэр кьызэрэхауыгъэхэрэм яхылагъ» зыфилорэм диштэу ащ фэдэ картэхэм якьэжыгъэхызырынкIэ ыкIи яперсонализациеу кьаказыр кьызэрэхауыгъэм икIэушхэмкIэ а уасэр агъэнафэ;

универсальнэ электрон картэр кьыфызэблахыным ехылагъэу тхыгъэмкIэ уполномоченнэ организациеу зыфигъэзэнэу;

универсальнэ электрон картэр кьаихыжыныгъэу зэрэфэмыем ехылагъэу тхыгъэмкIэ мэжыгъэу кьызыхауыгъэу нэуж мэфэ 60-м кьыкIоцI уполномоченнэ организациеу зыфигъэзэнэу;

банкхэу федеральнэ уполномоченнэ организациеу зэзэгъыныгъэу дэзышыгъэхэу фэло-фашIэхэр афэгъэцIэнхэмкIэ ашыхыгъэу (гуадзэу N 1-р) мэжыгъэу кьызыхауыгъэу нэуж мэфэ 60-м кьыкIоцI зыфэе банкыр кьаихыныгъэу;

универсальнэ электрон картэр кьызыфимыгъэфедэнэу;

хэбзэгъэуцугъэм кьышыхыгъэу нэмыкI фытыныгъэхэм арыгъэзэнэу.

Сервис системэу зыкIэу «Универсальная электронная карта» зыфилорэм хэхэрэ банкхэр

Банкым ыцI	Сайтым иадрес
Зэлухыгъэ Iахъэзэхэлэ обществу «Сбербанк России»	www.sbrf.ru
Зэлухыгъэ Iахъэзэхэлэ обществу «Банк Уралсиб»	www.bankuralsib.ru
Зэлухыгъэ Iахъэзэхэлэ обществу «АК БАРС»	www.akbars.ru

«Шагъдый», «Мыекъуапэ», «Радуга»

Апшээрэ купым хэт футбол командэхэм зэнэкъокъур аухыгъ. Хагъэунэфыкырэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэмэ шлухъафтынхэр афашыгъэх. Ятлонэрэ купым щешлэрэ командэхэу финалныкыом хэхъагъэхэм клэуэ зэлуклэгъухэр ялэштых.

Тхъаумафэм тызэлпъыгъэ ешлэгъухэм теклоныгъэр къащыдэзыхыгъэхэр апэклэ лыклогъагъэх. Технологхэм ежъ-ежырэу «залъэхъэжыгъ».

6. «Ханскэр» — 6
7. МГТУ-2 — 6
8. «Фышт» — 3.
Купэу «Б»-р
1. «Квант» — 21
2. «Кавказ» — 21
3. УВД — 16
4. «Спортмастер-2» — 15
5. «Картонтара» — 12
6. МГТК — 12
7. «Звезда» — 6
8. «Делотехника» — 2
9. «Нарт» — 1.

«Ошъутен» — МГТУ — 3:3, «Мыекъуап-Инвест» — «Урожай» — 3:7, «Радуга» — «Чыгушъхъ» — 3:0, «Улап» — «Мыекъуапэ» — 2:7.

МГТУ-р теклоныгъэм фэбанэзэ, Н. Рябиковым тлогъогъо, Д. Шэуджэным зэ къэлапчъэм Ігуаор дадзагъ. Пчъагъэр 3:0 зэрэхъугъэм фэшІ зэлуклэгъур технолгхэм ахыгъэу, ящэнэрэ чыплэр кыдахыгъэу бэмэ алъытэ штыгъ. «Ошъутенэм» пенальтир зегъэцаклэм, къэлэпчъэ-Іутэу Д. Усковым Ігуаор кыубытыжыгъ. Арэу штыми, «Ошъутенэр» ыпэклэ зэрилгырэм клэгущуужыгъ. А. Мэзлэукъом, В. Мосиян, А. Кобаевым зэрызэ МГТУ-м икълэлапчъэ Ігуаор дадзи, пчъагъэр зэфэдэ хъугъэ — 3:3. Аужырэ такыкхэм технолгхэр гулагъэх, ау Ігуаом «закыфигъэгусатгъэм» фэдагъ — къадэлужыштыгъэл. Теклоныгъэр зылэклагъэклі, ящэнэрэ чыплэр нэмыкл командэм ыхыгъ.

«Урожай» «Мыекъуап-Инвестым» зэрэтеклоштыр пшлэнэу штыгъ. А. Ушениыр дэгъу дэдэу зэрешлагъэм даклоу, тлогъогъо хъагъэм Ігуаор ридзагъ.

«Радугэр» «Чыгушъхъэм» дахэу дешлагъ. Р. Хъабэчырым, Н. Бояринцевым, Т. Пэнэшъум зэрызэ хъагъэм Ігуаор радзагъ. «Чыгушъхъэм» ифутболистхэу Р. Еутыхыр, К. Тхьаркыахъор, А. Нартиковыр, нэмыклхэр дэу ешлагъэхэу тлорэп, ау командэм зэхэщэн Іофхэр зэлуклэгъум зэрэшигъэцаклэхэрэм уигъэрэзэнэу штыгъэл.

«Мыекъуапэм» ятлонэрэ чыплэр кыдихыным фэшІ жым фэдэу теклоныгъэр ишыклэгъагъ. И. Аваланэ тфэгъогъо, М. Деменкэмрэ В. Овчаренкэмрэ зэрызэ «Улапэм» икълэлапчъэ Ігуаор дадзагъ. Пчъагъэу 0:5-м емызэгъэу «Улапэр» ыпэклэ зэрилгыштыгъэм зэнэкъокъур кыгъэдэхагъ. М. Хьацыклумрэ С. Согутрэ «Мыекъуапэм» икълэлапчъэ Ігуаор зэрызэ дадзагъ. Р. Удодовым, М. Хьацыклум, анахь маклэмэ,

гъогъогуищэ, С. Согут, нэмыклхэми пчъагъэм хагъэхъонэу амалышлхэр ялагъэхэу тэлъытэ. Футболистхэр лъэшыщэу гулэштыгъэх, гумэкыштыгъэх е мыхъазырхэу къэлапчъэм даоштыгъэх. «Мыекъуапэм» футболист дэгъубэ щешлэ, ифэшъуашэу теклоныгъэр кыдихыгъ.

Кыдахыгъэ чыплэхэр

1. «Шагъдый» — 19
2. «Мыекъуапэ» — 16
3. «Урожай» — 16
4. «Радуга» — 15
5. МГТУ — 14
6. «Ошъутен» — 13
7. «Чыгушъхъ» — 9
8. «Мыекъуап-Инвест» — 1
9. «Улап» — 1.

Ятлонэрэ купыр

Шэмбэтым зэрешлагъэхэр зэтэгъапшэх.

«Фышт» — «Газпром» — 5:4, «Звезда» — «Картонтара» — 2:5, «Делотехника» — «Кавказ» — 1:3, МСПУ — «Спортмастер» — 2:3, «Квант» — «Спортмастер-2» — 0:3, «Ханскэр» — «Динамо» — 0:1.

Пэшлорыгъэшъ ешлэгъухэр аухыгъэх. Финалныкыом хэхъагъэхэр купхэм апэрэ чыпліплыхэр къащыдэзыхыгъэхэр арых.

- Купэу «А»-р**
1. «Спортмастер» — 18
2. МСПУ — 18
3. «Джокер» — 13
4. «Динамо» — 13
5. «Газпром» — 6

Шылэ мазэм и 26-м финалныкыом щызэдешлэштхэр

«Квант» — «Динамо» МСПУ-УВД
«Спортмастер» — «Спортмастер-2»

«Кавказ» — «Джокер».
Апэрэ ешлэгъур сыхъатыр 11-м аублэшт. Зэлуклэгъухэр стадионэу ЦКЗ-м щыклэштых.

Зэфэхъысыжъхэр

Апшээрэ купым зэнэкъокъур шаухыгъ. Мыекъуапэ иадминистрации ипашэу Михаил Черниченкэр, къалэм иадминистрации испорткомитет ипашэу Сергей Двойниковыр, зэнэкъокъум исудья шхъалэу Пэнэшъу Мыхъамодэ зэлуклэгъухэм ахэлэжыагъэхэм, хагъэунэфыкырэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэхэм афэгущуагъэх, кубокхэр, щытху тхыльхэр, ахъшэ шлухъафтынхэр афэгъэшъошагъэх. АР-м физкультурэмклэ ыкли спортмыклэ и Комитет илофышлэу Дмитрий Щербаневыр, нэмыклхэри зэхэхъэм хэлэжыагъэх.

— Москва, Астрахань, Краснодар, Владикавказ, нэмыкл къа-

лэмэ къарыкыгъэ футболистхэр Мыекъуапэ икымэфэ зэлухыгъэ зэнэкъокъу хэлэжыагъэх. Дэгъоу зэрешлагъэхэм даклоу, спортым пыщагъэхэр агъэгущуагъэх, — кылуагъ Михаил Черниченкэм. — Футболыр бэмэ агу рихыырэ спорт лъэпкъэу тэлъытэ. Тхъаегъэпсэху зэхэщэн Іофыгъохэмклэ Іэпылэгъу кытфэхъугъэхэр.

— Ешлэгъухэр дэгъоу клуагъэх, футболистхэм шапхъэхэр зэраукъохэрэм фэшІ зы зэлуклэгъу нылэп зэхэщыагъэр, — кылуагъ зэнэкъокъум исудья шхъалэу Пэнэшъу Мыхъамодэ. — Щыклагъэхэр тымлагъэхэу слыгъэрэп. Ар кыдэтлэыгътэ, футболистхэм шэнышлхэр зэрээрэхъэрэр, нахыжхэр ауж кыкыхэрэм щысэ зэрафэхъухэрэр гъэзетымкли цыфмэ къясло шлоигъу.

«Шагъдым» щешлагъэхэр

Къохъужь Рустем, Кузнецов Виктор, Такылый Руслан, Байрыев Азат, Сахвандзе Георгий, Жегулин Игорь, Балабанов Вадим, Гермаш Алексей, Петрук Максим, Юдин Иван, Охрименко Вячеслав.

Командэм икапитанэу Р. Къохъужым кызырэтилуагъэу, тренерэу Шхъхэпцъэжыкыо Муратрэ командэм ипашэу Миллер Эдуардрэ футболистхэр лъэшэу афэрэзэх.

Анахь дэгъухэр

Зэхэщакломэ кыыхахыгъэх анахь дэгъоу ешлэгъэ футболистхэр.

КълэпчъэІутыр: Саяпин Алексей — «Урожай», ухъумаклор: Кузнецов Виктор — «Шагъдый», гулчэм щешлагъэр: Деменко Максим — «Мыекъуапэ», ыпэклэ щешлагъэр: Хъабэчыр Рустам — «Радуга». Кълэлапчъэм Ігуаор анахыбэрэ дэзыдзагъэр: Авалана Исмахыл — «Мыекъуапэ». Гъогъогуи 9 хъагъэм Ігуаор ридзагъ. Р. Хъабэчырым — 7.

Михаил Черниченкэм изэфэхысыжымэ къахыгъэщи, ипшэрылгыр дэгъоу зэригъэцклагъэм фэшІ зэнэкъокъум исудья шхъалэу Пэнэшъу Мыхъамодэ Шытху тхылыр ритыжыгъ. Судьяхэм къахагъэщыгъэр Шэуджэн Хьасанбий.

Сурэтхэм арытхэр: Михаил Черниченкэмрэ Сергей Двойниковымрэ «Шагъдым» икапитанэу Къохъужь Рустем фэгущлох; «Шагъдым» ифутболистхэр.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхэщыагъэхэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ Іофхэмклэ, Іэклиб къэралхэм ашыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жугъэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестыанскэр, 236

Редактор
шхъалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шхъалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭШЛІЭКЪО
Санд

ПшъэдэкІыжъ
зыхырэ
секретарыр

НЭПШІЭКЪУЙ
Заур

Редакциер
зыхъыгъэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъалэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын Іофхэмклэ,
телерадиокъэтын-
хэмклэ ыкли зэлъы-
Іэсыклэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэлоры-
шланІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4010
Индексхэр
52161
52162
Зак. 109

Хэутыным
узшыкІэтхэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
ЗышыкІэтхэгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00